

РАХУНКОВА ПАЛАТА

ЗАТВЕРДЖЕНО
рішенням Рахункової
палати від 12.07.2016 № 14-3

ЗВІТ

про результати аудиту ефективності використання коштів державного бюджету, призначених на надання щомісячної адресної допомоги особам, які переміщуються з тимчасово окупованої території України та районів проведення антитерористичної операції, для покриття витрат на проживання

Київ 2016

ЗМІСТ

ПРЕАМБУЛА.....	3
ВСТУП.....	5
1. СТАН РЕАГУВАННЯ НА ВИСНОВКИ І ПРОПОЗИЦІЇ РАХУНКОВОЇ ПАЛАТИ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ ПОПЕРЕДНОГО АУДИТУ	6
2. НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИКОРИСТАННЯ КОШТІВ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ, ПРИЗНАЧЕНИХ НА НАДАННЯ ЩОМІСЯЧНОЇ АДРЕСНОЇ ДОПОМОГИ ОСОБАМ, ЯКІ ПЕРЕМІЩУЮТЬСЯ З ТИМЧАСОВО ОКУПОВАНОЇ ТЕРИТОРІЇ УКРАЇНИ ТА РАЙОНІВ ПРОВЕДЕННЯ АТО, ДЛЯ ПОКРИТТЯ ВИТРАТ НА ПРОЖИВАННЯ	9
3. ОЦІНКА ОРГАНІЗАЦІЇ ВИКОРИСТАННЯ КОШТІВ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ, ПРИЗНАЧЕНИХ НА НАДАННЯ ЩОМІСЯЧНОЇ АДРЕСНОЇ ДОПОМОГИ ОСОБАМ, ЯКІ ПЕРЕМІЩУЮТЬСЯ З ТИМЧАСОВО ОКУПОВАНОЇ ТЕРИТОРІЇ УКРАЇНИ ТА РАЙОНІВ ПРОВЕДЕННЯ АТО, ДЛЯ ПОКРИТТЯ ВИТРАТ НА ПРОЖИВАННЯ	16
4. ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАДАННЯ ЩОМІСЯЧНОЇ АДРЕСНОЇ ДОПОМОГИ ОСОБАМ, ЯКІ ПЕРЕМІЩУЮТЬСЯ З ТИМЧАСОВО ОКУПОВАНОЇ ТЕРИТОРІЇ УКРАЇНИ ТА РАЙОНІВ ПРОВЕДЕННЯ АТО, ДЛЯ ПОКРИТТЯ ВИТРАТ НА ПРОЖИВАННЯ	25
5. ОЦІНКА СТАНУ ВИКОРИСТАННЯ КОШТІВ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ, ПРИЗНАЧЕНИХ НА НАДАННЯ ЩОМІСЯЧНОЇ АДРЕСНОЇ ДОПОМОГИ ОСОБАМ, ЯКІ ПЕРЕМІЩУЮТЬСЯ З ТИМЧАСОВО ОКУПОВАНОЇ ТЕРИТОРІЇ УКРАЇНИ ТА РАЙОНІВ ПРОВЕДЕННЯ АТО, ДЛЯ ПОКРИТТЯ ВИТРАТ НА ПРОЖИВАННЯ	32
ВИСНОВКИ	35
ПРОПОЗИЦІЇ	41

ПРЕАМБУЛА

Підстава для проведення аудиту:

Закон України «Про Рахункову палату» (статті 4, 7).

План роботи Рахункової палати на 2016 рік.

Мета аудиту: встановлення фактичного стану справ та надання оцінки щодо законності, своєчасності та повноти прийняття управлінських рішень, продуктивності, результативності використання коштів державного бюджету, призначених на надання щомісячної адресної допомоги особам, які переміщуються з тимчасово окупованої території України та районів проведення антитерористичної операції (далі – АТО), для покриття витрат на проживання, в тому числі на оплату житлово-комунальних послуг; стану внутрішнього контролю.

Предмет аудиту:

- кошти загального фонду державного бюджету за бюджетною програмою за КПКВК 2501480 «Надання щомісячної адресної допомоги особам, які переміщуються з тимчасово окупованої території України та районів проведення антитерористичної операції для покриття витрат на проживання, в тому числі на оплату житлово-комунальних послуг», за 2015 рік та I квартал 2016 року;

- нормативно-правові, адміністративні, розпорядчі акти, інші документи, що регламентують використання коштів загального фонду державного бюджету, виділених на цю мету;

- управлінські рішення Міністерства соціальної політики України (далі – Мінсоцполітики), структурних підрозділів з питань соціального захисту населення обласних, Київської міської держадміністрацій (далі – Департаменти), структурних підрозділів з питань соціального захисту населення районних, районних у м. Києві держадміністрацій (далі – уповноважені органи), в частині надання щомісячної адресної допомоги внутрішньо переміщеним особам з тимчасово окупованої території України та районів проведення АТО (далі – ВПО), для покриття витрат на проживання, в тому числі на оплату житлово-комунальних послуг (далі – грошова допомога);

- розрахунки потреби в коштах на цю мету на 2015–2016 роки за КПКВК 2501480 та обґрунтування до них, бюджетний запит та паспорти бюджетної програми, річний та помісячний розпис асигнувань загального фонду державного бюджету, зведені кошториси та плани асигнувань загального фонду державного бюджету, кошториси розпорядників бюджетних коштів нижчого рівня та зміни до них, заявки про потребу в коштах на виплату грошової допомоги, розподіли бюджетних асигнувань та інші документи з питань аудиту; звіт про виконання паспорта бюджетної програми за КПКВК 2501480 за 2015 рік;

- дані державного центру зайнятості про реєстрацію працездатних членів сім'ї, яким призначено грошову допомогу, як безробітних чи осіб, які шукають роботу;

- договір про взаємодію, укладений Публічним акціонерним товариством

«Державний ощадний банк України» із Мінсоцполітики;

- документи для призначення і виплати грошової допомоги ВПО (особові справи, особові рахунки, довідки, свідоцтва, банківські виписки), інші документи, пов'язані з темою цього аудиту;

- відомості Єдиної інформаційної бази даних про взятих на облік ВПО (далі – Єдина база), держателем якої є Мінсоцполітики, в частині питань обліку внутрішньо переміщених осіб, призначення та виплати їм грошової допомоги;

- дані бюджетної, статистичної, оперативної звітності, первинних бухгалтерських документів та інших документів щодо використання коштів загального фонду державного бюджету за КПКВК 2501480 у 2015 році та за I квартал 2016 року.

Об'єкти аудиту: Мінсоцполітики як головний розпорядник бюджетних коштів за КПКВК 2501480, управління праці та соціального захисту населення Святошинської районної в місті Києві державної адміністрації (далі – Святошинське управління), управління праці та соціального захисту населення Солом'янської районної в місті Києві державної адміністрації (далі – Солом'янське управління), управління праці та соціального захисту населення Індустріальної районної в місті Дніпропетровську ради (далі – Індустріальне управління), управління праці та соціального захисту населення Самарської районної в місті Дніпропетровську ради (далі – Самарське управління), управління праці та соціального захисту населення адміністрації Київського району Харківської міської ради (далі – Київське управління), управління праці та соціального захисту населення адміністрації Жовтневого району Харківської міської ради (далі – Жовтневе управління), департамент праці та соціальної політики Одеської міської ради (управління соціального захисту населення в Київському районі м. Одеси, управління соціального захисту населення в Приморському районі м. Одеси (далі – Приморське управління), управління соціального захисту населення в Малиновському районі м. Одеси, як розпорядники бюджетних коштів нижчого рівня та органи, що ведуть облік ВПО, призначають та виплачують їм грошову допомогу.

Критерії аудиту щодо оцінки:

- законності, своєчасності і повноти управлінських рішень з використання коштів державного бюджету: дотримання об'єктами аудиту законодавства при використанні бюджетних коштів за КПКВК 2501480; обґрунтованість, своєчасність і повнота прийняття об'єктами аудиту управлінських рішень при плануванні, розподілі, спрямуванні та використанні коштів за КПКВК 2501480 у 2015 році та I кварталі 2016 року на цю мету; стан функціонування Єдиної бази та рівень її наповнення; дотримання норм законодавства при призначенні, виплаті та припиненні виплати грошової допомоги ВПО, обґрунтованість встановлених розмірів грошової допомоги; стан внутрішнього контролю за наданням ВПО грошової допомоги;

- продуктивності використання коштів за КПКВК 2501480: відповідність фактичних результатів реалізації бюджетної програми у 2015 році

її меті та завданням, ступінь їх виконання; зіставлення планової та фактичної кількості ВПО (сімей), які отримували грошову допомогу;

- результативності: кількість ВПО (сімей), яким призначено та виплачено грошову допомогу, та їх частка в загальній кількості взятих на облік ВПО (сімей); рівень забезпеченості коштами видатків з надання грошової допомоги, своєчасність їх спрямування; кількість осіб (сімей), яким припинено виплати, до загальної кількості осіб (сімей), яким призначена грошова допомога; середньомісячний розмір грошової допомоги на сім'ю.

Початкові обмеження щодо проведення аудиту: часові – 2015 рік та I квартал 2016 року, з окремих питань квітень – червень 2016 року; географічні: м. Київ – за місцем розташування Мінсоцполітики та уповноважених органів, міста Дніпропетровськ, Одеса та Харків – за місцем розташування розпорядників бюджетних коштів нижчого рівня та органів, що ведуть облік ВПО, призначають та виплачують їм грошову допомогу.

Методи проведення аудиту: аналіз нормативно-правових, адміністративних, розпорядчих актів, що регламентують питання використання коштів державного бюджету на надання грошової допомоги ВПО; аналіз обґрунтованості планування видатків на надання грошової допомоги ВПО; перевірка здійснених видатків та їх відповідності законодавству; перевірка обґрунтованості та своєчасності надання грошової допомоги ВПО; аналіз і перевірка відомчої, бюджетної, статистичної та оперативної звітності; перевірка документів первинного бухгалтерського обліку; обстеження та отримання письмових та усних пояснень посадових осіб об'єктів аудиту; опрацювання матеріалів засобів масової інформації, Інтернет-видань; запити з питань аудиту.

ВСТУП

Конституція України гарантує захист прав та основних свобод громадян у державі за будь-яких зовнішньополітичних, соціально-економічних та інших обставин. Проте анексія АР Крим у березні 2014 року та триваючий вже понад два роки збройний конфлікт на Донбасі істотно вплинули на рівень забезпечення цих громадянських прав і спричинили вимушену внутрішню міграцію частини населення. З'явилося поняття внутрішньо переміщених осіб, які потребують всілякої допомоги держави, у тому числі грошової допомоги для покриття витрат на проживання.

Конфлікт триває і чисельність таких осіб продовжує зростати. Грошова допомога, яка при запровадженні розглядалася як тимчасова соціальна підтримка ВПО, набула постійного характеру, що потребує спрямування значних обсягів коштів із державного бюджету. Так, у 2014 році на цю мету використано **357,1 млн грн** бюджетних коштів, у 2015 році – **3317,6 млн грн**, у I кварталі 2016 року – **858,4 млн гривень**. Значні обсяги бюджетних ресурсів та їх динаміка підтверджують актуальність проведення аудиту ефективності використання коштів державного бюджету, призначених на надання грошової допомоги ВПО.

1. СТАН РЕАГУВАННЯ НА ВИСНОВИКИ І ПРОПОЗИЦІЇ РАХУНКОВОЇ ПАЛАТИ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ ПОПЕРЕДНОГО АУДИТУ

Питання про результати аудиту використання коштів державного бюджету на надання щомісячної адресної допомоги особам, які переміщуються з тимчасово окупованої території України та районів проведення АТО, для покриття витрат на проживання у 2014 році та впродовж січня – лютого 2015 року розглядалося Рахунковою палатою у квітні 2015 року (постанова від 15.04.2015 № 6-4).

На виконання висновків і пропозицій Рахункової палати Кабінетом Міністрів України та Мінсоцполітики впродовж періоду, що підлягав аудиту, вжито ряд заходів, спрямованих на усунення правових прогалин і неузгодженостей чинного законодавства щодо соціального захисту ВПО, зокрема:

✓ Указом Президента України від 25.08.2015 № 501 затверджено Національну стратегію у сфері прав людини, а розпорядженням Кабінету Міністрів України від 23.11.2015 № 1393-р – План дій з її реалізації на період до 2020 року (далі – План дій). Однак заходи Плану дій щодо удосконалення механізму надання грошової допомоги у частині диференціації її розміру для людей з інвалідністю залежно від групи та підгрупи інвалідності, збільшення її розміру для дітей з інвалідністю та працездатним членам сім'ї, які здійснюють догляд за інвалідами, престарілими та дітьми і зняття обмеження із загальної суми грошової допомоги з родин, у складі яких є інваліди та діти, у нормативно визначений термін (І квартал 2016 року) і на дату підготовки Звіту Кабінетом Міністрів України та Мінсоцполітики¹ не виконано.

Довідково. Відповідний проект постанови Кабінету Міністрів України розроблений Мінсоцполітики і 14.03.2016 надісланий на погодження до заінтересованих органів виконавчої влади та соціальних партнерів. Проте Мінфіном цей проект двічі не погоджено, оскільки реалізація його норм потребуватиме додаткових бюджетних коштів;

✓ постановою Кабінету Міністрів України від 16.12.2015 № 1094 затверджено Комплексну державну програму щодо підтримки, соціальної адаптації та реінтеграції громадян України, які переселилися з тимчасово окупованої території України та районів проведення АТО в інші регіони України, на період до 2017 року (далі – Програма). Однак обсяги та джерела фінансування Програми всупереч статті 10 Закону України від 20.10.2014 № 1706 «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб» (далі – Закон № 1706) не визначено;

✓ частково удосконалено механізм обліку ВПО. Змінами, внесеними до Порядку оформлення і видачі довідки про взяття на облік внутрішньо переміщеної особи, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 01.10.2014 № 509 (далі – Порядок № 509), постановою Кабінету Міністрів України від 26.08.2015 № 636, а саме, його норми у частині встановлення переліку документів, що подаються заявником при взятті на облік, вимог щодо

¹ Відповідний проект постанови Кабінету Міністрів України 14.03.2016 надіслано на погодження до заінтересованих органів виконавчої влади та соціальних партнерів.

відомостей, які повинні міститися в заяві, терміну дії довідки про взяття на облік, переліку осіб, які належать до ВПО, приведені у відповідність із Законом № 1706 в ред. до 24.12.2015;

✓ частково удосконалено механізм призначення та виплати грошової допомоги ВПО. Змінами, внесеними до Порядку надання щомісячної адресної допомоги внутрішньо переміщеним особам для покриття витрат на проживання, в тому числі на оплату житлово-комунальних послуг, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 01.10.2014 № 505 (далі – Порядок № 505), постановами Кабінету Міністрів України: від 31.03.2015 № 212 – встановлено норми щодо продовження терміну виплати грошової допомоги на наступний шестимісячний строк із врахуванням змін, що відбулися у складі сім'ї та впливають на її призначення; до переліку осіб працездатного віку, визначеного пунктом 7 Порядку № 505, допомога яким не зменшується, включено студентів денної форми навчання; від 15.06.2015 № 427 – визначено перелік документів, копії яких подаються разом із заявою про призначення грошової допомоги; від 09.12.2015 № 1014 – визначено умови призначення грошової допомоги дітям без супроводу батьків або осіб, які їх замінюють; дітям, які навчаються у професійно-технічних та вищих навчальних закладах і проживають у гуртожитках;

✓ Перелік населених пунктів, на території яких здійснювалася антитерористична операція, затверджений на виконання пункту 5 статті 11 Закону України від 02.09.2014 № 1669 «Про тимчасові заходи на період проведення антитерористичної операції» розпорядженням Кабінету Міністрів України від 30.10.2014 № 1053-р², втратив чинність із затвердженням розпорядженням Кабінету Міністрів України від 02.12.2015 № 1275-р нового Переліку. Водночас при взятті на облік за місцем фактичного проживання (перебування) ВПО, за роз'ясненням Мінсоцполітики, уповноважені органи застосовують Перелік населених пунктів, на території яких органи державної влади тимчасово не здійснюють свої повноваження, та Перелік населених пунктів, що розташовані на лінії зіткнення, затверджені розпорядженням Кабінету Міністрів України від 07.11.2014 № 1085-р (далі – Перелік № 1085), зміни в частині застосування яких внесено до Порядку № 509 постановами Кабінету Міністрів України від 28.01.2015 № 34 та від 15.04.2015 № 264, та електронну технологію обробки даних Центрального сховища Мінсоцполітики, яку підтримує державне підприємство «Інформаційно-обчислювальний центр Мінсоцполітики» (далі – ДП ІОЦ).

Проте окремі пропозиції Рахункової палати в частині удосконалення нормативно-правового та організаційного забезпечення механізму надання грошової допомоги ВПО залишилися невиконаними, зокрема:

✓ Законом № 1706 не врегульовано право ВПО на грошову допомогу.

Довідково. Проект Закону України «Про забезпечення прав та гарантій дітей – жертв збройного конфлікту, воєнних дій, тимчасової окупації території України», яким передбачалося, зокрема, внесення змін до статті 9 Закону № 1706 стосовно закріплення

² Призупинено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 05.11.2014 № 1079-р.

права ВПО на надання у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України, грошової допомоги, зареєстрований 16.02.2015 у Верховній Раді України за № 2146, не прийнято;

✓ Кабінетом Міністрів України, всупереч статті 4³ () та пункту 7 частини четвертої статті 20 Закону № 1706 у ред. з 22.11.2014, **більше як півтора року не визначено Порядок створення**, ведення та доступу до відомостей Єдиної інформаційної бази даних про внутрішньо переміщених осіб. Незважаючи на включення згідно з підпунктом 8 пункту 121 Плану дій цього питання як заходу, виконання якого заплановано на I квартал 2016 року, на дату підготовки Звіту цей Порядок **не затверджено**.

Довідково. Проект постанови Кабінету Міністрів України Мінсоцполітики надіслано 28.04.2016 на погодження заінтересованим міністерствам та відомствам, проведено обговорення з громадськими організаціями та 02.07.2016 направлено Мін'юсту на правову експертизу;

✓ **вилучення** з 13.01.2016 змінами, внесеними Законом України від 24.12.2015 № 921 «Про внесення змін до деяких законів України щодо посилення гарантій дотримання прав і свобод внутрішньо переміщених осіб» із Закону № 1706 норми про надання повноважень територіальним підрозділам Державної міграційної служби України (далі – ДМС) **щодо реєстрації місця перебування ВПО** та здійснення перевірок інформації про ВПО, внесену до довідки про взяття її на облік, без внесення відповідних змін до Порядку № 509 ускладнило механізм реалізації прав ВПО на отримання всіх видів соціальних виплат, зокрема, грошової допомоги, про що зазначено у Звіті нижче;

✓ при внесенні змін до Порядку № 505 **не враховано пропозиції** Рахункової палати щодо встановлення розмірів грошової допомоги всім категоріям одержувачів з урахуванням показника прожиткового мінімуму; заборони відкриття окремих особових справ для призначення грошової допомоги членам однієї сім'ї, які проживають в одному житловому помешканні та одночасно або через певний проміжок часу самостійно звернулися до уповноважених органів за її призначенням; встановлення механізму зменшення розміру грошової допомоги, призначеної на сім'ю; призначення грошової допомоги військовослужбовцям; оцінки стану придатності до проживання житлового приміщення, розташованого в інших регіонах; встановлення умов щодо призначення однієї грошової допомоги сім'ї або іншим особам, у разі їх проживання в одному помешканні, на оплату якого вона надається;

✓ **Порядок здійснення обміну інформацією** між уповноваженими органами та територіальними підрозділами ДМС, Державної фіскальної служби, регіональними штабами, органами Державної служби зайнятості, Пенсійного фонду України та іншими органами виконавчої влади згідно з пунктом 11 Порядку № 509 в ред. до 26.08.2015 **Мінсоцполітики не затверджено**. Натомість цю норму з 09.09.2015 змінами, внесеними до Порядку № 509 постановою Кабінету Міністрів України від 26.08.2015 № 636, скасовано у зв'язку з наданням органам державної влади і місцевого самоврядування права на безоплатній основі **одержувати інформацію з Єдиної бази**. Проте на дату аудиту **Єдина база не введена в промислову експлуатацію**, працює в

³ Стаття 4¹ Закону № 1706 в ред. від 24.12.2015 з 13.01.2016

тестовому режимі, а для надання відповідей на запити від цих органів Мінсоцполітики надсилає запити до ДП ІОЦ, про що зазначено у Звіті нижче.

Довідково. За поясненням начальника управління організації соціального захисту постраждалих внаслідок надзвичайних ситуацій Мінсоцполітики Черської Л.З., це пов'язане з тим, що ДП ІОЦ відповідає за технічний захист цілісності даних, розміщених в Єдиній базі;

✓ програмно-технічні комплекси (далі – ПТК) Єдиної бази «База даних переміщених осіб» і «Призначення допомоги переміщеним особам на проживання» відокремлені один від одного, а ВПО, яким припинено виплату грошової допомоги, зокрема, у зв'язку з переїздом до іншого району, продовжують перебувати на обліку за попереднім фактичним місцем знаходження. Це призводить до викривлення фактичних даних щодо чисельності ВПО, які перебувають на обліку на звітну дату. Так, ВПО Ш. припинено виплату грошової допомоги у зв'язку з її виїздом до іншого району з 01.03.2016, проте вона продовжувала перебувати на обліку в Солом'янському управлінні до 25.04.2016 і знята з обліку лише під час аудиту.

Таким чином, Мінсоцполітики не забезпечено в повному обсязі реагування на висновки та пропозиції Рахункової палати в частині усунення окремих правових прогалин та організаційних недоліків у порядку ведення обліку ВПО та призначення їм грошової допомоги, зокрема, в частині продовження функціонування Єдиної бази в тестовому режимі, що не сприяє ефективному управлінню бюджетними коштами на надання грошової допомоги ВПО.

2. НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИКОРИСТАННЯ КОШТІВ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ, ПРИЗНАЧЕНИХ НА НАДАННЯ ЩОМІСЯЧНОЇ АДРЕСНОЇ ДОПОМОГИ ОСОБАМ, ЯКІ ПЕРЕМІЩУЮТЬСЯ З ТИМЧАСОВО ОКУПОВАНОЇ ТЕРИТОРІЇ УКРАЇНИ ТА РАЙОНІВ ПРОВЕДЕННЯ АТО, ДЛЯ ПОКРИТТЯ ВИТРАТ НА ПРОЖИВАННЯ

Статус території України, тимчасово окупованої внаслідок збройної агресії Російської Федерації, додержання та захист прав і свобод людини та громадянина, а також прав і законних інтересів юридичних осіб визначено Законом України від 15.04.2014 № 1207 «Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України»⁴ (далі – Закон № 1207).

Довідково. Відповідно до статті 3 Закону № 1207 та постанови Верховної Ради України від 17.03.2015 № 254⁵ тимчасово окупованими територіями визначено **територію АР Крим, м. Севастополя** (дата початку тимчасової окупації – 20.02.2014⁶) та окремі райони, міста, селища і села **Донецької та Луганської областей**⁷ до моменту виведення усіх незаконних збройних формувань, російських окупаційних військ, їх військової техніки, а

⁴ Чинний з 27.04.2014.

⁵ Набрала чинності з 25.03.2015.

⁶ Доповнено згідно із Законом України від 15.09.2015 № 685.

⁷ Згідно з наказом Антитерористичного центру при СБУ від 07.10.2014 № 33/6/а визначено райони проведення АТО та терміни її проведення – Донецька і Луганська області – з 07.04.2014; Харківська область – з 07.04.2014 по 14.09.2014.

також бойовиків та найманців з території України та відновлення повного контролю за державним кордоном України.

Громадяни України відповідно до статей 10, 18 Закону № 1207 мають право на вільний та безперешкодний в'їзд на тимчасово окуповану територію і виїзд з неї, а також гарантію дотримання у повному обсязі їхніх прав і свобод, передбачених Конституцією України, після залишення ними тимчасово окупованої території.

Гарантії прав, свобод та законних інтересів осіб, які переселилися з тимчасово окупованої території України та територій проведення АТО, визначаються Законом № 1706.

Джерелами фінансового та матеріально-технічного забезпечення цих прав і свобод, як слідує із статті 15 Закону № 1706, є, зокрема, бюджетні кошти, а заходи щодо забезпечення прийому, проїзду, розміщення та облаштування вимушених переселенців є видатковими зобов'язаннями України та органів місцевого самоврядування відповідно до їх компетенції.

Аудитом встановлено, що впродовж 2015 року та I кварталу 2016 року **тривав постійний процес** внесення змін до нормативно-правових актів, що врегульовують питання обліку ВПО, зокрема:

✓ згідно із змінами, внесеними до Закону № 1706 Законом України від 24.12.2015 № 921 «Про внесення змін до деяких законів України щодо посилення гарантій дотримання прав і свобод внутрішньо переміщених осіб», з **13.01.2016:**

- до категорії ВПО⁸ згідно з статтею 1 Закону № 1706 **включено іноземців та осіб без громадянства**, які перебувають на території України на законних підставах та мають право на постійне місце проживання в Україні;

- **термін дії довідки** про взяття на облік ВПО, що згідно із статтею 4 Закону № 1706 підтверджує факт її внутрішнього переміщення, **встановлений безстроково**. Водночас, слід зазначити, що документ, який підтверджує тимчасове переміщення, по своїй суті **не може бути безстроковим**;

- **підставою для взяття на облік ВПО** згідно з частиною другою статті 4 Закону № 1706 визначено **лише факт проживання на території**, де виникли обставини, що спричинили внутрішнє переміщення, тобто виключено **вимогу щодо реєстрації місця проживання** особи на території проведення АТО. Тобто, довідка про взяття на облік ВПО видається уповноваженим органом **в день подання ним заяви у разі наявності відмітки** про реєстрацію місця проживання на території АТО у документі, що посвідчує особу, або **протягом 15 робочих днів за її відсутності**.

Докази, що підтверджують факт проживання на території АТО у разі відсутності такої відмітки, визначені абзацом третім частини сьомої статті 4

⁸ Внутрішньо переміщеною особою є громадянин України, іноземець або особа без громадянства, яка перебуває на території України на законних підставах та має право на постійне проживання в Україні, якого змусили залишити або покинути своє місце проживання у результаті або з метою уникнення негативних наслідків збройного конфлікту, тимчасової окупації, повсюдних проявів насильства, порушень прав людини та надзвичайних ситуацій природного чи техногенного характеру.

Закону № 1706. Водночас окремі з них **не можуть однозначно підтвердити факт проживання** особи на території на момент початку АТО, зокрема, документи про освіту, право власності на рухоме або нерухоме майно, медичні документи, фотографії, відеозаписи;

- **довідку про взяття на облік ВПО виключено з переліку документів**, визначених статтею 3 Закону України від 11.12.2003 № 1382 “Про свободу пересування та вільний вибір місця проживання” (далі – Закон № 1382), до яких вносяться відомості про місце перебування особи.

Водночас з **04.04.2016** згідно з Законом України від **10.12.2015** № 888 «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо розширення повноважень органів місцевого самоврядування та оптимізації надання адміністративних послуг» (далі – Закон № 888) **довідку про взяття на облік ВПО включено до переліку документів**, до яких згідно з Законом № 1382 органом реєстрації⁹ **вносяться відомості про місце перебування** особи, а також встановлено **обов’язкову вимогу реєстрації** протягом **30** календарних днів після прибуття особи до нового місця проживання;

- **розширено перелік підстав скасування дії довідки** про взяття на облік. Згідно з статтею 12 Закону № 1706 до них віднесено повернення ВПО до покинутого місця проживання без повідомлення про це уповноваженого органу¹⁰.

Невиконання Кабінетом Міністрів України частини другої Прикінцевих положень Закону України від 24.12.2015 № 921, підпункту 4 пункту 5 Прикінцевих та перехідних положень Закону № 888 щодо приведення у відповідність із цими Законами Порядку № 509 зумовило значні неузгодженості його норм упродовж січня – травня 2016 року із чинним законодавством, вплинуло на організацію роботи уповноважених органів і реалізацію прав ВПО на отримання соціальних виплат, зокрема:

- термін дії довідки про взяття на облік згідно з пунктом 6 Порядку № 509 з 09.09.2015¹¹, **всупереч** статті 4 Закону № 1706, продовжує становити **шість місяців** з можливістю продовження за зверненням ВПО, **замість безстроково**;

- **підставою для взяття на облік ВПО згідно з пунктом 7¹ Порядку № 509 з 18.03.2015¹² є обов’язкова відмітка про реєстрацію їх місця проживання** в довідці про взяття на облік територіальним підрозділом ДМС після **перевірки** наведених в ній відомостей про фактичне місце проживання ВПО, що суперечить статті 4 Закону № 1706 (такою підставою є лише факт проживання на території);

- **підстави відмови у видачі довідки** про взяття на облік у пункті 8 Порядку № 509, незважаючи на його доповнення з 13.05.2015¹³ новими підставами, порівняно з нормами пункту 10 статті 4 Закону № 1706, не

⁹ Виконавчий орган сільської, селищної або міської ради, сільський голова.

¹⁰ Тривала відсутність ВПО (понад 60 днів) за місцем проживання без обґрунтованих причин.

¹¹ Зміни, внесені постановою Кабінету Міністрів України від 26.08.2015 № 636.

¹² Зміни, внесені постановою Кабінету Міністрів України від 04.03.2015 № 79.

¹³ Зміни, внесені постановою Кабінету Міністрів України від 15.04.2015 № 264.

передбачають відмови у разі наявності відомостей про подання завідомо неправдивих відомостей.

Як наслідок, **через відсутність чіткої державної позиції щодо обліку ВПО** Мінсоцполітики у листі Департаментам від **20.01.2016**¹⁴, який мав **рекомендаційний характер**, наполягало на застосуванні **норм Порядку № 509**; органи ДМС виконували вимоги Закону № 1706; одні уповноважені органи дотримувалися Порядку № 509, інші – вимог Закону № 1706, в окремих регіонах ця категорія населення **майже на півроку втратила право на отримання всіх соціальних виплат**, у т.ч. грошової допомоги.

Як встановлено аудитом, у містах Києві, Дніпропетровську та Одесі уповноважені органи, незважаючи на роз'яснення Мінсоцполітики, **призначали грошову допомогу ВПО за відсутності відміток ДМС**, а у місті Харкові **призупинили її призначення до нормативного врегулювання цього питання**, що викликало значне соціальне напруження. Так, лише Київським та Жовтневим управліннями м. Харкова після **13.01.2016 відмовлено** у призначенні грошової допомоги через відсутність відмітки територіального підрозділу ДМС **700 сім'ям**.

Довідково. Протокольним рішенням, прийнятим за результатами наради щодо врегулювання проблемних питань обліку ВПО та здійснення їм пенсійних і соціальних виплат від 16.05.2016, за головуванням Віце-прем'єр-міністра України Розенка П.В., зобов'язано: ДМС і його територіальні органи забезпечити безумовне дотримання норм Порядку № 509 до внесення змін до нормативних актів щодо обліку ВПО; МВС, ДМС, Мінсоцполітики і Мінфін невідкладно забезпечити приведення норм Порядку № 509 у відповідність із Законом № 888 в частині проставляння відміток про реєстрацію місця проживання ВПО та перевірки фактичного місця проживання.

Проте стан справ з цього питання змінився **лише у червні 2016 року** із прийняттям нормативно-правових актів: постанови Кабінету Міністрів України від 08.06.2016 № 352 «Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 01 жовтня 2014 р. № 509» (набрала чинності **11.06.2016**) (далі – Постанова № 352), якою Порядок № 509 приведено у відповідність із Законом № 1706, і постанови Кабінету Міністрів України від 08.06.2016 № 365 «Деякі питання здійснення соціальних виплат внутрішньо переміщеним особам» (набрала чинності з **14.06.2016**) (далі – Постанова № 365), якою затверджено Порядки призначення (відновлення) соціальних виплат ВПО та здійснення контролю за проведенням соціальних виплат ВПО за місцем їх фактичного перебування.

Однак у пункті 7 Порядку № 509 **залишилася неврегульованою норма**, що містить посилання на терміни «уповноважений банк» і «грошова допомога» без попереднього визначення цих термінів.

Аналіз норм Постанов № 352 і 365 свідчить, що:

- **термін дії довідки** про взяття на облік ВПО, виданої до **20 червня 2016 року**, чинної і не скасованої, є **безстроковим**, а довідка, у якій адресою фактичного місця проживання вказано адресу місцезнаходження центрального органу виконавчої влади, **підлягає перереєстрації до 20 липня 2016 року**;

¹⁴ Лист № 756/0/14-16/081 за підписом заступника Міністра Мушчиніна В.В.

- повноваження щодо:

- **перевірки відомостей** про фактичне місце перебування ВПО, наведених у довідці про взяття їх на облік, шляхом відвідування **не рідше ніж один раз на шість місяців** фактичного місця їх перебування із складанням акта обстеження матеріально-побутових умов сім'ї покладено **на уповноважені органи;**

- **прийняття рішення про призначення, відновлення або відмову** у відновленні соціальних виплат ВПО на підставі **подання уповноважених органів**, до якого додається **акт обстеження матеріально-побутових умов сім'ї**, покладено **на утворені районними, районними у місті Києві держадміністраціями, виконавчими органами міських, районних у містах (у разі утворення) рад комісії;**

- постановою № 365 внесено зміни до постанови Кабінету Міністрів України від 05.11.2014 № 637 «Про здійснення соціальних виплат внутрішньо переміщеним особам», яка в свою чергу **не врегульовує** питання надання **ВПО грошової допомоги**, оскільки остання **не визначена соціальною виплатою.**

Порядком № 505 встановлено **умови, перелік органів**, що забезпечують призначення та виплату грошової допомоги, порядок її надання ВПО, джерела виплати та порядок перерахування коштів на цю мету.

Право на отримання грошової допомоги згідно з пунктом 2 Порядку № 505 мають ВПО, які стоять на обліку в уповноважених органах, з дня звернення за її призначенням і по місяць зняття з такого обліку, **але не більше ніж шість місяців.** Підставою призначення грошової допомоги згідно з пунктом 5 Порядку № 505 є заява уповноваженого представника сім'ї з відповідним переліком документів і довідки всіх членів сім'ї про взяття на облік, що видаються відповідно до Порядку № 509. **З 23.04.2015¹⁵** ВПО згідно з пунктом 3 Порядку № 505 **надано право на призначення** грошової допомоги на **наступний шестимісячний** строк на підставі заяви уповноваженого представника сім'ї, довідок всіх членів сім'ї про взяття на облік, строк дії яких продовжено на наступний період, у разі відсутності змін, що впливають на її призначення.

Грошова допомога згідно з пунктом 3 Порядку № 505 призначається на сім'ю терміном **не більше ніж на 6 місяців**, її розмір на місяць розраховується як сума розмірів допомоги на кожного непрацездатного члена сім'ї (пенсіонери, діти) – **884 грн**; працездатного – **442 грн**, з 17.03.2015¹⁶ інваліда – у сумі прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність¹⁷, проте сукупно не може **перевищувати 2400 гривень.** При цьому, зважаючи на зміст пункту 7 Порядку № 505, розмір допомоги особі працездатного віку, за винятком осіб, які відповідають встановленим цим пунктом умовам, у разі її

¹⁵ Зміни, внесені постановою Кабінету Міністрів України від 31.03.2015 № 212.

¹⁶ Зміни, внесені постановою Кабінету Міністрів України від 11.03.2015 № 95.

¹⁷ Згідно з Законом України від 28.12.2014 № 80 «Про Державний бюджет України на 2015 рік» з 01.01.2015 по 30.11.2015 – 949 грн на одну особу, яка втратила працездатність, з 01.09.2015 по 31.12.2015 – 1074 грн, Законом України від 25.12.2015 № 928 «Про Державний бюджет України на 2016 рік» з 01.01.2016 по 30.04.2016 – 1074 грн, з 01.05.2016 по 30.11.2016 – 1130 грн, з 01.12.2016 по 31.12.2016 – 1208 гривень.

непрацевлаштування або нерозірвання трудових відносин з роботодавцями на тимчасово окупованій території України чи в районах проведення АТО, через два місяці з дня призначення зменшується на 50 відс. (до **221 грн**), через наступні два місяці – **припиняється і більше не призначається**.

З 10.07.2015¹⁸ функції щодо відкриття та обслуговування поточних рахунків, на які зараховується грошова допомога, перекладено з **65** визначених Мінсоцполітики **банків усіх форм власності** на Публічне акціонерне товариство «Державний ощадний банк України», який визначено **єдиним уповноваженим банком** з цього питання (далі – Ощадбанк).

Довідково. За поясненням спеціалістів департаменту державної соціальної допомоги Мінсоцполітики, питання встановлення єдиного уповноваженого банку ініційовано Мінфіном.

Аудит засвідчив, **що окремі норми Порядку № 505 містять певні правові прогалини та неузгодженості**, зокрема:

✓ Порядок № 505 **не містить окремих ознак**, що визначають порядок використання бюджетних коштів згідно з частиною сьомою **статті 20 Бюджетного кодексу України**, а саме: не визначають головного розпорядника бюджетних коштів, розпорядників бюджетних коштів нижчого рівня, що забезпечують виконання бюджетної програми, з визначенням порядку звітування про її виконання; критерії розподілу видатків між адміністративно-територіальними одиницями. Проте Перелік бюджетних програм, порядки використання коштів державного бюджету за якими визначаються у 2015 році Кабінетом Міністрів України, затверджений розпорядженням Кабінету Міністрів України від 11.02.2015 № 98-р, не передбачав необхідності визначення такого порядку за бюджетною програмою за КПКВК 2501480, а на 2016 рік – розпорядженням Кабінету Міністрів України від 18.02.2016 № 118-р;

✓ Порядок № 505 в частині необхідності продовження терміну дії довідок про взяття на облік ВПО для призначення грошової допомоги на наступний період **не приведено у відповідність** із статтею 4 Закону № 1706, згідно з якою така довідка є **безстроковою**;

✓ пунктом 3 Порядку № 505 (в ред. від 11.03.2015) грошову допомогу в розмірі прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність, **поширено лише на повнолітніх інвалідів**, а для дітей-інвалідів застосовується фіксований розмір, визначений для непрацездатних осіб (пенсіонерів, дітей) у сумі **884 гривні**;

✓ набуття грошовою допомогою **ознак постійного характеру** потребує **нормативного визначення** її як виду **соціальної допомоги** і, відповідно, встановлення залежності її розміру та тривалості виплати, зокрема, від рівня доходу сім'ї, як у випадку інших видів соціальних виплат;

✓ змінами, внесеними до Порядку № 505 постановою Кабінету Міністрів України від 26.08.2015 № 636, перелік підстав, у разі виявлення яких грошова допомога не призначається, скорочено до двох¹⁹. Проте **механізм**

¹⁸ Зміни, внесені постановою Кабінету Міністрів України від 15.06.2015 № 427.

¹⁹ Наявність у членів сім'ї на депозитному банківському рахунку коштів у сумі, що перевищує 10-кратний розмір прожиткового мінімуму для працездатних осіб; житлового приміщення, розташованого в регіонах, інших ніж тимчасово окупована територія України та райони проведення АТО.

перевірки наявності чи відсутності таких підстав уповноваженими органами не визначено.

Як встановлено аудитом, доступ до Державного реєстру речових прав на нерухоме майно (далі – Реєстр майна) для перевірки наявності житлового приміщення, розташованого поза межами тимчасово окупованої території та районів АТО, уповноваженим органам (Солом'янське, Київське, Святошинське управління) за їх зверненням надано у листопаді 2015 року та квітні – травні 2016 року, що майже унеможливило його застосування у періоді, що підлягав аудиту. Разом з тим окремі з них, маючи доступ до Реєстру майна, його практично не використовували. Так, Солом'янським управлінням перевірено лише 123 особи, або 5,5 відс. кількості сімей, які отримували грошову допомогу;

✓ надання Порядком № 505 уповноваженому банку функцій щодо прийняття документів, необхідних для отримання грошової допомоги, з наступною їх передачею уповноваженому органу без зобов'язання перевірки правильності їх складання і комплектності є непродуктивним і значно відстрочує надання грошової допомоги, про що зазначено у Звіті нижче;

✓ встановлення пунктом 9 Порядку № 505 для перерахування уповноваженим банком грошової допомоги на поточні рахунки одержувачів протягом трьох банківських днів замість одного, як це визначено Порядком виплати пенсій та грошової допомоги за згодою пенсіонерів та одержувачів допомоги через їх поточні рахунки у банках, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 30.08.99 № 1596 (далі – Порядок виплати), який згідно зі змінами, внесеними постановою Кабінету Міністрів України від 12.08.2015 № 615, поширено на ВПО, створює нерівні умови для одержувачів грошової допомоги та інших видів соціальних виплат. Водночас невизначення Порядком № 505 термінів розгляду уповноваженим банком отриманої від уповноваженого представника сім'ї заяви та термінів відкриття поточного рахунка з дати подання заяви призводить до відстрочення надання грошової допомоги;

✓ невстановлення Порядком № 505 особливостей надання грошової допомоги військовослужбовцям (слухачам військових закладів), які перебувають на повному державному утриманні, є неефективним використанням бюджетних коштів. Так, у Жовтневому управлінні призначено грошову допомогу в розмірі 442 грн на період з 12.11.2015 по 29.04.2016 курсанту ВПО А., який згідно з довідкою Національного університету цивільного захисту України від 12.11.2015 № 300-15 знаходиться на повному державному утриманні. Військовослужбовцю ВПО Г., який проходить службу в Національній гвардії України за контрактом на території АТО, на наступний термін призначено грошову допомогу у розмірі 442 грн на період з 06.07.2015 по 05.01.2016.

Таким чином, нормативно-правове забезпечення надання грошової

допомоги ВПО продовжує містити певні правові прогалини і суперечності, що негативно впливають на ефективність використання бюджетних коштів, виділених на цю мету, та своєчасність реалізації права цієї категорії громадян на отримання грошової допомоги, зокрема, Порядок № 505 не приведений у відповідність із Законом № 1706, діти-інваліди, на відміну від дорослих осіб цієї категорії, отримують фіксований розмір грошової допомоги, уповноваженому банку надано функції щодо прийняття заяви та документів для отримання грошової допомоги з наступним їх переданням уповноваженому органу без зобов'язання перевірки правильності їх складання і комплектності, проте не визначено термінів розгляду отриманої ним заяви та відкриття поточного рахунка, що значно відстрочує надання грошової допомоги.

3. ОЦІНКА ОРГАНІЗАЦІЇ ВИКОРИСТАННЯ КОШТІВ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ, ПРИЗНАЧЕНИХ НА НАДАННЯ ЩОМІСЯЧНОЇ АДРЕСНОЇ ДОПОМОГИ ОСОБАМ, ЯКІ ПЕРЕМІЩУЮТЬСЯ З ТИМЧАСОВО ОКУПОВАНОЇ ТЕРИТОРІЇ УКРАЇНИ ТА РАЙОНІВ ПРОВЕДЕННЯ АТО, ДЛЯ ПОКРИТТЯ ВИТРАТ НА ПРОЖИВАННЯ

Організаційна схема використання коштів державного бюджету, призначених на надання грошової допомоги ВПО у 2015 році та впродовж січня – травня 2016 року, включала Мінсоцполітики, Департаменти, уповноважені органи та уповноважені банки (з 15.06.2015 – Ощадбанк). На ці органи в межах питань, охоплених аудитом, покладено такі повноваження:

- **Мінсоцполітики:**

- є **головним розпорядником** коштів загального фонду державного бюджету за КПКВК 2501480 (Закони України від 28.12.2014 № 80 «Про Державний бюджет України на 2015 рік» (далі – Закон № 80) і від 25.12.2015 № 928 «Про Державний бюджет України на 2016 рік» (далі – Закон № 928));

- забезпечує **формування та ведення Єдиної бази** і спрямовує в межах повноважень діяльність центральних і місцевих органів виконавчої влади на усунення обставин (умов), що сприяли внутрішньому переміщенню осіб, захист прав і свобод ВПО (Положення, затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 17.06.2015 № 423²⁰); є її **держателем** та забезпечує **організацію обліку ВПО** (пункти 2, 5 Порядку № 509);

- **щомісяця** для контролю за фактом працевлаштування працездатних членів сім'ї, яким призначено грошову допомогу, отримує інформацію (пункт 7 Порядку № 505 у ред. від 28.08.2015 № 636) від **Державного центру зайнятості** (далі – ДЦЗ) про періоди реєстрації працездатних членів сім'ї, яким призначено грошову допомогу, як безробітних чи осіб, які шукають роботу, та **Пенсійного фонду України** (далі – ПФУ) з Державного реєстру загальнообов'язкового державного соціального страхування про сплату єдиного

²⁰ У період з 02.03.2014 по 07.07.2015 Міністерство діяло без затвердженого в установленому законодавством порядку Положення.

соціального внеску. Звірка даних **розпочата з січня 2015 року**. При цьому Мінсоцполітики в цьому обміні виконує транзитну функцію передачі інформації, оскільки файли-запити формуються ДП ІОЦ.

У складі міністерства повноваження з питань аудиту відповідно до положень, затверджених у липні – серпні 2015 року після затвердження Положення про Мінсоцполітики, покладено на:

- **департамент** державної соціальної допомоги (далі – департамент) в частині методичного супроводження надання ВПО грошової допомоги;

- **фінансово-економічний департамент** – забезпечення виконання бюджетної програми за КПКВК 2501480;

- **управління** організації соціального захисту постраждалих внаслідок надзвичайних ситуацій (далі – управління) – обліку ВПО та функціонування Єдиної бази;

- **управління** інформаційних технологій – підтримки програмного забезпечення та координації діяльності ДП ІОЦ;

• **місцеві органи виконавчої влади:**

✓ **22 департаменти** соціального захисту населення облдержадміністрацій²¹, 2 департаменти праці та соціального захисту населення (Житомирська і Полтавська облдержадміністрації) і департамент соціальної політики Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації) – **розпорядники** бюджетних коштів **нижчого рівня**, які виконують **транзитну функцію** і подають:

- **щоденно** в електронному вигляді до ДП ІОЦ інформацію про кількість облікованих сімей та ВПО, отриману від уповноважених органів, для актуалізації Єдиної бази;

- на виконання листів Мінсоцполітики з 14.10.2014 по 02.07.2015 **тричі на тиждень** (щопонеділка, щосереда, щоп'ятниці), з 03.07.2015 по 28.12.2015 – **один раз (щоп'ятниці)**, з 01.01.2016 – **один раз (щочетверга)** подають інформацію в електронному вигляді (у розрізі районів та міст) із наростаючим підсумком за доведеними формами:

- додаток № 1 «Інформація про кількість облікованих внутрішньо переміщених осіб» – **управлінню**;

- додаток № 2 «Інформація про стан призначення щомісячної адресної допомоги особам, які переміщуються з тимчасово окупованої території та районів проведення АТО та населених пунктів, що розташовані на лінії зіткнення, для покриття витрат на проживання, в тому числі на оплату житлово-комунальних послуг» – **департаменту**;

- до Мінсоцполітики **узагальнену заявку про потребу в коштах** на виплату грошової допомоги в розрізі адміністративно-територіальних одиниць (без визначення термінів) (абзац п'ятий п. 8 Порядку № 505) і після надходження коштів від Мінсоцполітики протягом двох днів перераховують їх на рахунки уповноважених органів (абзац другий п. 9 Порядку № 505);

²¹ З 01.12.2015 департамент охорони здоров'я та соціального захисту населення Одеської облдержадміністрації.

✓ **структурні підрозділи з питань соціального захисту населення** районних, районних у м. Києві держадміністрацій, виконавчих органів міських, районних у містах рад, які:

- **ведуть облік ВПО** (приймають заяви, безоплатно видають довідки про взяття на облік або відмовляють у їх видачі (пункт 2 Порядку № 509); ведуть журнал обліку виданих довідок; базу даних про взяття на облік ВПО (п. 5);

- згідно з Порядком № 505 **призначають, виплачують ВПО грошову допомогу** і припиняють її виплату (приймають від уповноваженого представника сім'ї заяву про призначення грошової допомоги з пакетом документів (п. 5 в ред. до 15.06.2015 і п. 3 у ред. від 15.06.2015); отримують протягом трьох робочих днів від установи уповноваженого банку заяву про призначення грошової допомоги з пакетом документів; надсилають повідомлення уповноваженому представнику сім'ї про відсутність необхідних документів (п. 5 у ред. від 15.06.2015); протягом 10 днів після подання заяви призначають грошову допомогу або відмовляють у її призначенні; подають щомісяця до 10 та 20 числа заявки про потребу в коштах на виплату грошової допомоги Департаментам; вносять інформацію до Єдиної бази (п. 8); не пізніше двох робочих днів після надходження коштів на рахунок перераховують грошову допомогу на відкритий уповноваженим представником сім'ї рахунок в уповноваженому банку (п. 9); перевіряють обґрунтованість видачі та достовірність документів, поданих для призначення грошової допомоги (п. 10); формують та зберігають протягом п'яти років особові справи осіб, яким виплачено грошову допомогу (п. 14);

- **тричі на тиждень** (щопонеділка, щосереди, щоп'ятниці), з 03.07.2015 (щоп'ятниці), з 30.12.2015 (щочетверга) **подають Департаментам у електронному вигляді інформацію про кількість ВПО і членів їх сімей та стан призначення їм грошової допомоги;**

- **щоденно** подають в електронному вигляді інформацію про кількість облікованих ВПО і членів їх сімей Департаментам для актуалізації Єдиної бази.

В окремих регіонах України функції уповноважених органів щодо призначення, нарахування та виплати грошової допомоги розмежовані між уповноваженими органами та виплатними центрами з нарахування та здійснення соціальних виплат;

- Публічне акціонерне товариство «Державний ощадний банк України» (**уповноважений банк**), який згідно з пунктом 3¹ постанови Кабінету Міністрів України від 01.10.2014 № 505 в ред. від 15.06.2015 і Договором про взаємодію з Мінсоцполітики від 16.07.2015 № 23/21 відкриває та обслуговує поточні рахунки, на які зараховується грошова допомога, а його установи:

- приймають документи для призначення грошової допомоги; відкривають безоплатно уповноваженому представнику сім'ї поточний рахунок; не пізніше трьох робочих днів з дати відкриття рахунка пересилають їх уповноваженому органу (п. 5 Порядку № 505);

- перераховані на їх рахунки уповноваженими органами кошти грошової допомоги протягом трьох робочих днів після їх надходження переходять на поточні рахунки уповноважених представників сім'ї (п. 9 Порядку № 505).

Крім того, **територіальні підрозділи ДМС**, згідно із пунктом 7¹ Порядку № 509 в ред. постанови Кабінету Міністрів України від 04.03.2015 № 79 з 18.03.2015 і пунктом 2 статті 5 Закону № 1706 в ред. до 24.12.2015, проставляли на довідці про взяття на облік ВПО відмітку про **реєстрацію місця проживання**, а також **проводили перевірки** наведених у довідці відомостей про фактичне місце проживання цих осіб. **З 13.01.2016 цей процес припинено.**

Аудит засвідчив, що чинним законодавством у цілому врегульовані **організаційні засади** використання коштів державного бюджету, призначених на надання грошової допомоги за КПКВК 2501480, проте фактичний стан справ з цього питання у періоді, що підлягав аудиту, характеризувався **окремими організаційними недоліками на всіх стадіях прийняття рішень**, що впливали на своєчасність та результативність використання бюджетних коштів на цю мету і стан внутрішнього контролю, зокрема:

✓ **незабезпечення Мінсоцполітики належного обміну** інформації між ПФУ та ДЦЗ та проведення уповноваженими органами на належному рівні звірки отриманих даних негативно впливало на дієвість контролю за працевлаштуванням осіб працездатного віку, яким призначено грошову допомогу, а саме:

- **вісім із 17 випадків** передання інформації про працездатних осіб упродовж 2015 року та I кварталу 2016 року від Мінсоцполітики до ПФУ і ДЦЗ здійснено з **порушенням на один – шість днів** терміну, встановленого відповідними протоколами між Мінсоцполітики та ДЦЗ (до 25 числа кожного місяця); а останніми у 2016 році двічі **на 12–20 днів порушено** десятиденний термін для надання відповіді. При цьому **більше року відповідальним виконавцем** протоколів від Мінсоцполітики залишається заступник начальника управління інформаційних технологій Рахманов А.В., який з **березня 2015 року не працює**;

- **інформацію про результати звірки** даних ПФУ та ДЦЗ і про здійснені перерахунки сум призначеної грошової допомоги Мінсоцполітики **не збирає та не узагальнює**. Разом з тим, як встановлено аудитом, уповноважені органи, незважаючи на **обсяги вибірок, не здійснювали суцільну звірку** інформації, отриманої від ПФУ, а дані ДЦЗ взагалі не використовували. Так, Солом'янське управління здійснювало вибіркову звірку, незважаючи на те, що чисельність ВПО, які їй підлягали, з 988 осіб у травні 2015 року **скоротилася** до 153 осіб в березні 2016 року, **або більш як в шість разів**;

- **через неналежне формування ДП ІОЦ файлів-запитів** до ПФУ та ДЦЗ, а **останніми – файлів-відповідей** у Святошинському та Київському управліннях встановлено випадки **відсутності** переліку **ВПО**, яким призначена допомога, як працюючим, у файлах-відповідях ПФУ та ДЦЗ. Зокрема, звіркою даних про працевлаштування з даними ПФУ у трьох із п'яти одержувачів

грошової допомоги Київського управління встановлено повну або часткову відсутність даних щодо сплати ними єдиного соціального внеску у файлах-відповідях ПФУ, незважаючи на те, що перевірка індивідуальних відомостей щодо цих осіб підтвердила його сплату;

✓ **непередбачення Мінсоцполітики** у договорі про взаємодію з Ощадбанком **термінів відкриття** поточних рахунків одержувачам грошової допомоги, **термінів її перерахування** на такі поточні рахунки (лише зазначено про своєчасність) і **повернення коштів** уповноваженому органу **унеможлиблює застосування** його умов в частині встановлення відповідальності Ощадбанку за несвоєчасні операції та може спричинити затримки виплат грошової допомоги ВПО. При цьому чітко встановлені терміни, впродовж яких сторони мають повідомляти про зміну реквізитів, перелік установ Ощадбанку або уповноважених органів;

✓ **недостатній рівень координації та погодження дій** між усіма суб'єктами, залученими до організації обліку ВПО, та призначення їм грошової допомоги спричинили **відсутність достовірної актуальної інформації** з цього питання.

Так, інформацію про кількість облікованих ВПО та членів їх сімей, отриману від Департаментів і ДП ІОЦ, збирає та узагальнює **управління** (додаток 1); про стан призначення грошової допомоги переміщеним особам (додаток 2) – **департамент**. Проте аудит засвідчив, що звіти про облік ВПО та призначення їм грошової допомоги, на підставі яких формуються додатки 1, 2, складаються **уповноваженими органами вручну**, а їх дані є **завищеними та неактуальними**. Цьому сприяє застосована **методика їх формування** на підставі всіх особових справ, починаючи з 01.10.2014, у т.ч. за якими закінчився термін виплати грошової допомоги, вибулими або знятими з обліку ВПО, а також сумування кількості призначень (вперше, вдруге тощо), а не чисельності сімей ВПО, яким призначено грошову допомогу.

Так, у Солом'янському управлінні станом на 31.03.2016 за даними звітів **фактична чисельність сімей, яким призначена грошова допомога**, на 2094 сім'ї **перевищувала чисельність сімей, які перебували на обліку**;

✓ **Єдина база** вже другий рік працює в **тестовому режимі** та на дату підготовки Звіту **не введена в промислову експлуатацію**, Порядок про неї **більш ніж півтора року** не затверджено, а вивантажені дані є **неповними та некоректними**. Зокрема:

- її **наповнення окремими уповноваженими органами** (станом на 23.03.2016 – 16) здійснювалося за нестандартною схемою, що вимагає часу для обробки, та в окремих випадках некоректно і в не повному обсязі. У зв'язку з цим, зокрема, запит Мінсоцполітики щодо надання інформації з Єдиної бази станом на 01.05.2016²² до ДП ІОЦ виконано із затримкою **на п'ять днів** та з попередженням²³, що записи містять некоректні дані про прізвище, ім'я та по батькові, ідентифікаційний номер, серію та номер паспорта, зареєстроване

²² Угода від 11.04.2016 №13010-05/46 з Мінфіном про передавання даних Єдиної бази.

²³ Лист від 05.05.2016 № 013-519.

місце проживання. Крім того, **через некоректне внесення уповноваженими органами**, що підлягали аудиту, інформації до Єдиної бази, сформована звітність, зокрема **звіт** про кількість облікованих ВПО та членів їх сімей, **містить розбіжності** в частині чисельності ВПО в розрізі категорій.

Вибірковою перевіркою стану наповнення Єдиної бази відомостей щодо призначення грошової допомоги, внесених до Єдиної бази, встановлено, що із чотирьох ВПО, які перебувають на обліку у Святошинському управлінні та у травні 2016 року фактично отримували грошову допомогу, лише щодо однієї особи до Єдиної бази внесено актуальні дані про отримання грошової допомоги у травні 2016 року, за рештою останні записи здійснені у листопаді 2015 року (особова справа № 616792), січні (№ 616774) та березні (№ 611051) 2016 року;

- можливості Єдиної бази, активованої на місцевому рівні з **09.12.2014**, дозволяють **автоматично формувати звіти** про чисельність ВПО та призначення їм грошової допомоги **лише на поточну**, а не на задану дату, тому **уповноваженими органами не використовуються. На центральному рівні** (доступ в частині обліку ВПО надано управлінню з кінця лютого 2015 року, призначення грошової допомоги – департаменту з кінця березня 2016 року) такі звіти не формуються, за певними критеріями можна здійснити вибірку **на поточну дату, проте така можливість Мінсоцполітики практично не використовується.**

Довідково. За письмовими поясненнями, а саме: начальника управління Черської Л.З. – Єдина база в частині обліку ВПО здебільшого використовується для отримання інформації про конкретну ВПО (місце проживання, відомості про осіб, які переміщуються разом з нею, термін дії довідки тощо) для надання відповідей на запити судів, правоохоронних органів, громадян; директора департаменту Музиченка В.В., – дані Єдиної бази в частині призначення грошової допомоги не використовуються, оскільки не містять повних даних про її призначення.

Отже, **аналогічна інформація, отримана з різних джерел** (Департаменти та Єдина база), **не узгоджується між собою**, проте Міністерством **не аналізується**, оскільки останнє для відповідей на запити центральних органів виконавчої влади і місцевого самоврядування, міжнародних організацій використовує дані ДП ІОЦ, а для оприлюднення на офіційному сайті – інформацію Департаментів, незважаючи на її розбіжність з даними Єдиної бази та наявність фактів, що свідчать про їх дублювання.

Так, аудит засвідчив, що в Солом'янському управлінні станом на 28.04.2016 за даними Єдиної бази обліковано ВПО – **11632 осіб**, а до додатка 1 внесено на **600 осіб більше (12232 осіб)**; кількість сімей, яким призначено грошову допомогу, за даними Єдиної бази, становить **5684 сім'ї**, а до додатка 2 внесено **в два рази більше осіб (12145 сімей)**. При цьому **фактично** її отримують **2243 сім'ї**.

Довідково. На дату аудиту Єдина база є трирівневою ієрархічною структурою з централізованим управлінням, обмін даними в якій здійснюється таким чином, що структурні підрозділи одного рівня ієрархії не можуть взаємодіяти один з одним, а тільки через структурний підрозділ, вищий за ієрархією; структурні підрозділи вищого рівня можуть накопичувати інформацію щодо всіх підлеглих структурних рівнів; а центральний – за всіма рівнями. У повному обсязі база використовується лише на районному рівні.

На сьогодні в рамках проекту «Всебічна стабілізаційна підтримка внутрішньо переміщених осіб та постраждалого населення в Україні», який відповідно до угоди від 12.10.2015 № UA1-2015-277 виконується за кошти Європейського Союзу Представництвом Міжнародної організації з міграції в Україні, яке є замовником, ТОВ «Міранда» – виконавцем, а Мінсоцполітики – реципієнтом (отримувачем), триває модернізація Єдиної бази, яка повинна стати онлайн-системою, що функціонує цілодобово. Відповідно до технічного завдання плановий термін закінчення робіт – травень 2016 року. Мінсоцполітики 23.02.2016 передано право власності на обладнання та програмне забезпечення на суму 257558,48 дол. США.

Проте, на дату аудиту, **дослідна експлуатація модернізованої Єдиної бази не проведена**, програмне забезпечення не введено в експлуатацію. Термін її впровадження, за поясненням Міністерства, відстрочено до **01.07.2016** у зв'язку з необхідністю побудови комплексної системи захисту інформації відповідно до законів України «Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах», «Про захист персональних даних»;

✓ **існуюче програмне забезпечення** ПТК «База даних переміщених осіб» і «Призначення допомоги переміщеним особам на проживання» має певні недоліки та перебуває в процесі доопрацювання, зокрема, у зв'язку з постійними змінами законодавства, що **через зволікання Мінсоцполітики з наданням відповідних завдань спричинили несвоєчасне призначення грошової допомоги, проведення перерахунків її розмірів і в окремих випадках зумовили переплати або недоплати**, зокрема:

- **при зменшенні розміру грошової допомоги** працевдатним членам сім'ї автоматично зменшується сукупний розмір допомоги на сім'ю, що призводить до **недоплат непрацевдатним членам сім'ї**, а при призначенні грошової допомоги на наступний період у разі непрацевлаштування працевдатних осіб при інших незмінних умовах розмір грошової допомоги навпаки збільшується, що не мотивує до працевлаштування та призводить до неефективного використання бюджетних коштів. Так, сім'я у складі двох ВПО працевдатного віку та трьох дітей після закінчення першого виплатного періоду з урахуванням обмеження та у зв'язку з непрацевлаштуванням отримувала грошову допомогу у сумі 1516 гривень. На наступний період призначення її розмір збільшився більш ніж на третину і становив максимальну суму 2400 грн (з розрахунку три дитини);

- **непередбачення автоматичного зіставлення даних ПФУ** про сплату єдиного соціального внеску працевдатними ВПО, які отримують грошову допомогу, як працюючі, створює **умови для переплат**. Так, Рахунковою палатою під час аудиту в Солом'янському управлінні встановлені два випадки переплат на суму 4088 грн через вибіркового характер такої звірки;

- **непередбачення автоматичного блокування операцій з особою справи у разі зміни категорії** одержувача грошової допомоги (члена сім'ї) в період її отримання (з дитини на працевдатну особу, з працевдатної особи на пенсіонера, з інваліда на працевдатну особу тощо) створює **умови для переплат або недоплат**, а також **відстрочує** виплати перерахованого розміру допомоги. Уповноважені органи самостійно контролювали терміни таких змін, в ручному режимі змінювали категорію і проводили перерахунок розміру

грошової допомоги. Як результат, сім'я грошову допомогу за лютий 2015 року у сумі 1065,54 грн отримала в березні 2015 року;

- програмне забезпечення **дозволяє проводити збільшення/відновлення** розміру грошової допомоги у разі працевлаштування ВПО з **дати працевлаштування**, на відміну від норм пункту 3 Порядку № 505, згідно з яким розмір грошової допомоги перераховується з місяця, наступного за місяцем виникнення підстав для цього;

- **несвоєчасне оновлення** програмного забезпечення **відстрочило більш ніж на місяць призначення** грошової допомоги **на наступний період** (доведено уповноваженим органам 22.05.2015 замість з 24.04.2015), **перерахунок** розмірів грошової допомоги інвалідам (доведено у квітні та жовтні замість з 17.03.2015 і 01.09.2015 відповідно). Разом з тим, як встановлено аудитом, через відсутність в окремих особових справах відміток про категорію «інвалід» такий перерахунок спеціалістами Солом'янського управління здійснювався лише після їх особистого прийому і був розтягнутий **на три – п'ять місяців** (червень – серпень 2015 року);

✓ встановлена Мінсоцполітики **форма заявки про потребу** у коштах має **рекомендаційний характер** та є **недосконалою** у використанні через відсутність у ній даних про залишки коштів на рахунках **уповноважених органів** на дату її формування, що унеможливує здійснення належного контролю за ефективним використанням бюджетних коштів. Така інформація надавалася **постійно лише** Департаментом Херсонської облдержадміністрації, **періодично** – Полтавської і Закарпатської облдержадміністрацій та Донецької обласної військово-цивільної адміністрації;

✓ **чинний порядок виявлення подвійних виплат** є трудомістким, потребує часу і проведення відповідної роботи з електронними списками, що надходять з ДП ІОЦ, листування з уповноваженими органами, що сприяє виникненню переплат. 13.02.2015 Мінсоцполітики зобов'язало Департаменти щомісячно звітувати про проведену роботу з подвійними особовими рахунками, проте **не встановило єдиної форми** подання інформації та **не контролює її виконання**.

Як засвідчив аудит, у 2015 році та I кварталі 2016 року про проведену роботу з двійниками, які отримують грошову допомогу, щомісячно звітували **13 із 25** Департаментів, а подана ними інформація не була уніфікованою, в окремих випадках мала описову форму і Міністерством **не узагальнювалася**, що **унеможливило її систематизацію та проведення аналізу**.

На запит Рахункової палати Мінсоцполітики зібрано інформацію щодо виявлення випадків подвійної виплати грошової допомоги ВПО у розрізі регіонів станом на 01.01.2016 та 01.04.2016. Аналіз інформації засвідчив, що впродовж 2015 року уповноваженими органами **23 із 25-ти регіонів** виявлено **696 випадків подвійних виплат** на суму **1120,8 тис. грн**, з яких було **стягнуто 842,6 тис. грн**. Станом на 01.01.2016, за **113 особовими справами** у **18** регіонах продовжується робота із повернення **275,4 тис. грн** переплат. Упродовж I кварталу 2016 року виявлено **65 випадків** подвійних виплат у

15 регіонах на суму **125,1 тис. грн, повернено 86,4 тис. гривень**. На дату аудиту **не повернено 366 тис. грн за 147 особовими справами**.

Крім того, Мінсоцполітики не збирало від Департаментів та уповноважених органів інформацію про встановлені ними факти переплати грошової допомоги та не контролювало стан їх погашення, а уповноважені органи не узагальнювали інформацію щодо переплат. Зокрема, **Солом'янським управлінням встановлено 63 переплати грошової допомоги ВПО, які виникли впродовж 2015 року та січня–квітня 2016 року, на суму 81,6 тис. грн, з яких на дату аудиту не повернено 39,1 тис. гривень**. При цьому Солом'янським управлінням заходів із повернення переплати не вжито. Так, переплату грошової допомоги особі, яка проживала і працювала в м. Києві до початку АТО (з 05.11.2013), у сумі **14,4 тис. грн**, виявлену управлінням 04.11.2015, на дату аудиту не погашено;

✓ **рівень контролю за обліком ВПО, призначенням і виплатою їм грошової допомоги залишається низьким і несистемним**, зокрема:

- **обмін інформацією між уповноваженими органами та ДМС у трьох із семи уповноважених органів, що підлягали аудиту, всупереч Порядку № 509 був відсутній**, а передання інформації до ДМС здійснювалося уповноваженими органами з порушенням терміну, визначеного пунктом 7¹. Так, **Святошинським управлінням електронні списки ВПО до ДМС, починаючи з квітня 2015 року, направлялися щомісячно, замість щодня, Індустріальним управлінням у м. Дніпрі – один–два рази на місяць до 13.01.2016, Київським управлінням у м. Харкові – взагалі не передавалися**. При цьому органи ДМС поінформували²⁴ Солом'янське та Святошинське управління про неможливість постійного проведення перевірок фактичного місця проживання ВПО, зазначеного в довідках про взяття на облік, і лише Жовтневий районний відділ у місті Харкові ГУ ДМСУ в Харківській області у квітні 2016 року повідомив про перевірку 10 ВПО, фактичне місце проживання яких не підтверджене;

- Мінсоцполітики **безпосередньо не запитувало та не отримувало від органів ДМС інформацію про проведення ними перевірок фактичного місця перебування ВПО та їх результативності**; не збирало інформацію про їх проведення уповноваженими органами у складі перевірок соціальних виплат. Управління внутрішнього аудиту міністерства та його структурні підрозділи не проводили перевірки використання коштів державного бюджету на виплату грошової допомоги ВПО у періоді, що підлягав аудиту.

Таким чином, існуюче організаційне забезпечення використання коштів державного бюджету на надання грошової допомоги ВПО у 2015 році та впродовж січня – травня 2016 року характеризувалося низкою недоліків, пов'язаних, перш за все, з низьким рівнем координації дій та внутрішнього контролю всіх залучених органів та їх структурних підрозділів від Мінсоцполітики до уповноважених органів і територіальних органів ДМС. Як наслідок: інформація щодо стану обліку ВПО та призначення їм грошової допомоги, отримана з різних джерел, не

²⁴ Листи від 10.04.2015 № 10/вх. 3292 і від 30.04.2016 № 9/978.

узгоджувалася між собою і не звірялася; Єдина база вже більше двох років не введена в промислову експлуатацію, а її дані неповні та неактуальні, програмне забезпечення оновлюється із запізненням, що призводило до затримок із виплати грошової допомоги; перевірки фактичного місця проживання ВПО органами ДМС належним чином не проводилися і уповноваженими органами своєчасно не ініціювалися; дані ДЦЗ уповноваженими органами не використовувалися, а дані ПФУ звірялися вибірково в ручному режимі тощо, що в окремих випадках призводило до переплат, для повернення яких належних заходів не вжито.

4. ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАДАННЯ ЩОМІСЯЧНОЇ АДРЕСНОЇ ДОПОМОГИ ОСОБАМ, ЯКІ ПЕРЕМІЩУЮТЬСЯ З ТИМЧАСОВО ОКУПОВАНОЇ ТЕРИТОРІЇ УКРАЇНИ ТА РАЙОНІВ ПРОВЕДЕННЯ АТО, ДЛЯ ПОКРИТТЯ ВИТРАТ НА ПРОЖИВАННЯ

Відповідно до підпункту «б» пункту 9 статті 87 Бюджетного кодексу України до видатків, що здійснюються з державного бюджету, віднесено видатки на державні програми соціальної допомоги, у т.ч. грошова допомога особам, яких визнано біженцями, або особам, які потребують додаткового захисту, та особам, яким надано тимчасовий захист. Ці видатки (поточні трансферти населенню) згідно з статтею 55 Бюджетного кодексу України є захищеними видатками Державного бюджету України.

Джерелом фінансування видатків з виплати грошової допомоги у 2014 році були кошти резервного фонду державного бюджету у сумі 510 млн грн, виділені Мінсоцполітики (КПКВК 2501720²⁵), що відповідало змісту пункту 3 постанови Кабінету Міністрів України від 01.10.2014 № 505 (в ред. від 16.10.2014). У 2015 році відповідно до Закону № 80 та у 2016 році – Закону № 928 джерелом фінансування цих витрат визначено кошти загального фонду державного бюджету (КПКВК 2501480).

Водночас у 2015 році пункт 3 постанови Кабінету Міністрів України від 01.10.2014 № 505 в цій частині приведено у відповідність із Законом № 80 більш як через два місяці з дня набуття ним чинності, а на 2016 рік джерело покриття цих витрат залишається нерегульованим. Крім того, назва бюджетної програми за КПКВК 2501480 у 2015–2016 роках не приведена у відповідність із Законом № 1706 в частині визначення поняття ВПО.

Потреба у видатках на виплату грошової допомоги за бюджетною програмою за КПКВК 2501480 на 2015 рік становила 3261012,5 тис. грн. та на 2016 рік – 3621268,8 тис. гривень. Розраховані Мінсоцполітики за різними підходами суми передбачали здійснення у 2015 році виплат упродовж шестимісячного терміну на підставі спрогнозованої чисельності та середнього розміру на сім'ю (1466,77 грн), у 2016 році – впродовж року при середньомісячних витратах 301772,4 тис. гривень. При цьому розрахунок

²⁵ «Надання щомісячної адресної допомоги особам, які переміщуються з тимчасово окупованої території України та районів проведення антитерористичної операції, для покриття витрат на проживання, в тому числі на оплату житлово-комунальних послуг».

потреби в розрізі регіонів здійснено **Мінсоцполітики самостійно** без залучення до цього процесу Департаментів, що **не відповідає пункту 20 Порядку** складання, розгляду, затвердження та основних вимог до виконання кошторисів бюджетних установ, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 28.02.2002 № 228 (далі – Порядок № 228).

Бюджетний запит за бюджетною програмою за КПКВК 2501480 **на 2015 рік не складався**²⁶, на **2016 рік** сформовано в межах доведених граничних обсягів видатків – **3621268,8 тис. грн** (або 100 відс. потреби), які передбачалося використати на виплату грошової допомоги **239033 сім'ям** при середньомісячному розмірі допомоги на сім'ю **1262,5 гривень**.

Мінсоцполітики за бюджетною програмою за **КПКВК 2501480**:

✓ Законом № 80 **на 2015 рік початково** передбачені бюджетні призначення на рівні призначень 2014 року – **510000 тис. грн (15,6 відс. потреби)**, виділення яких згідно з помісячним розписом передбачалося у січні (170000 тис. грн) і лютому (340000 тис. грн), що **не забезпечувало виплати** призначеної з жовтня 2014 року грошової допомоги.

Змінами, внесеними Законом України від 02.03.2015 № 217 до Закону № 80, їх обсяги з урахуванням пропозицій Мінсоцполітики **збільшено на 2850000 тис. грн** і затверджено в сумі **3360000 тис. грн (103 відс. потреби)**. Як показав аудит, помісячний розпис асигнувань зі змінами характеризувався **непропорційністю** і передбачав **найбільші** обсяги асигнувань (**31,5 відс.**) у II кварталі та **найменші** (15,8 відс.) у IV кварталі, а також був **необґрунтованим, що призвело до задоволення заявок** уповноважених органів про потребу в коштах на виплату грошової допомоги у січні **на 39,3 відс.**, у лютому на **13,5 відс.** і не сприяло ефективному використанню затверджених бюджетних призначень;

✓ Законом № 928 **на 2016 рік** – **2886992,7 тис. грн (79,7 відс. потреби)**, які за результатами перерозподілу видатків, передбачених Мінсоцполітики на 2016 рік, проведеного згідно з розпорядженням Кабінету Міністрів України від 29.04.2016 № 330-р і погодженого Комітетом Верховної Ради України з питань бюджету, **зменшено на 100000 тис. грн (до 2786992,7 тис. грн)**. При цьому встановлений Мінфіном станом на **01.06.2016 нерівномірний** помісячний розпис асигнувань держбюджету за КПКВК 2501480 передбачав, зокрема, отримання **найменших сум у IV кварталі** (345 млн грн, або 12,4 відс., з них у грудні – 27,5 млн грн), що за середньомісячним обсягом видатків, що склався за січень – травень 2016 року (277,7 тис. грн), є **недостатніми для проведення виплат грошової допомоги у повному обсязі**.

Аудит засвідчив, що показники кошторисів і планів асигнувань загального фонду державного бюджету **розпорядників** бюджетних коштів нижчого рівня за КПКВК 2501480:

- впродовж 2015 року за результатами поступових **розподілів сум асигнувань**, проведених у 8 етапів, в цілому збільшилися з 889100,9 тис. грн (2470899,1 тис. грн спочатку акумульовано на рахунку Мінсоцполітики) до

²⁶ Граничні обсяги видатків на 2015 рік Мінсоцполітики не доводилися.

3318724 тис. грн, або 98,8 відс. сум, визначених помісячним розписом асигнувань на 2015 рік, і забезпечили у повному обсязі заявлену ними річну потребу у коштах. Основну частину коштів (58 відс. річних сум), як показав аудит, розподілено у квітні 2015 року за результатами збільшення бюджетних призначень за програмою.

Розподіл **1924682,9 тис. грн асигнувань, передбачених помісячним розписом з січня по вересень включно, проведено на пропорційній основі, з огляду на структуру заявок, наданих розпорядниками у I кварталі 2015 року, і для більшості розпорядників нижчого рівня був більш як достатнім для здійснення виплат у повному обсязі включно по жовтень, а за окремими – по листопад, за винятком Департаменту Донецької обласної військово-цивільної адміністрації, показники кошторису якого не дозволяли задовольнити заявки у повному обсязі, починаючи з 20.09.2015.**

На кінець 2015 року у зв'язку з відсутністю потреби у коштах залишилися **нерозподіленими 41276 тис. грн, зосереджені у Мінсоцполітики.** Серед причин зазначеного є певне завищення обсягу додаткової потреби у коштах за КПКВК 2501480, оскільки пропозиції щодо збільшення видатків на 2850 млн грн були розраховані Мінсоцполітики, зважаючи на потребу у коштах, що склалася у січні 2015 року (280,2 тис. грн), і не враховували, зокрема, рух ВПО, зміни розміру допомоги на сім'ю згідно з Порядком № 505.

Крім того, факт завищення призначень підтверджує зміст пояснювальних записок до проекту постанов Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 1 жовтня 2014 р № 505» (зокрема, зміна розміру грошової допомоги для громадян з інвалідністю (від 11.03.2015 № 95) та призначення грошової допомоги на наступний шестимісячний період (від 31.03.2015 № 212), згідно з яким їх прийняття **не вимагає виділення додаткових видатків** з державного бюджету;

- станом на 01.06.2016 становили **1746195,7 тис. грн (62,7 відс. річних сум), згідно з помісячним розписом асигнувань на січень – червень, а решта 1040797 тис. грн сум, передбачених на липень – грудень, акумульовано у Мінсоцполітики²⁷.** Відповідно до розподілу коштів, проведеного у лютому 2016 році на пропорційній основі з урахуванням сум заявок розпорядників нижчого рівня, наданих у січні 2016 року, у березні – травні 2016 року встановлені **однакові суми асигнувань, і вже з березня 2016 року виник дефіцит у одних і надмірний обсяг у інших.** За результатами перерозподілу призначень між розпорядниками бюджетних коштів нижчого рівня **найбільше зростання** показників кошторису відбулося у Департаментах **Донецької** (п'ять змін на 24668,6 тис. грн) і **Луганської** обласних військово-цивільних адміністрацій (дві зміни – 5180,8 тис. грн) і **зменшення** у Департаментах **Дніпропетровської** (п'ять змін – 9790,2 тис. грн) і **Харківської** облдержадміністрацій (три зміни – 6982,4 тис. гривень).

²⁷ Кошторис та план асигнувань затверджено 05.02.2016.

✓ Кошторисні призначення розпорядників нижчого рівня станом на 01.06.2016 перевищували суми їх заявок про потребу в коштах на **41390,7 тис. гривень**.

Паспорт бюджетної програми за КПКВК 2501480 затверджений спільним наказом Мінфіну і Мінсоцполітики:

- від 06.03.2015 № 251/298 **на 2015 рік** з обсягом бюджетних призначень 510000 тис. грн, зміни у зв'язку із збільшенням бюджетних призначень на 2850 млн грн – наказом від 31.03.2015 № 353/384;

- від 02.03.2016 № 219/287 **на 2016 рік** – 2886992,7 тис. грн, зміни у зв'язку із зменшенням бюджетних асигнувань на 100 млн грн – наказом від 31.05.2016 № 595/517.

При цьому **паспорти за КПКВК 2501480** на 2015–2016 роки **затверджено з порушенням терміну**, визначеного частиною восьмою статті 20 Бюджетного кодексу України і пункту 6 Правил складання паспортів бюджетних програм та звітів про їх виконання, затверджених наказом Мінфіну від 29.12.2002 №1098, що згідно з пунктом 17 статті 116 Бюджетного кодексу України є **порушенням бюджетного законодавства**. Крім того, у 2015 році причиною цього було також затягування процесу уточнення джерел фінансування цих виплат.

Метою бюджетної програми згідно з паспортами на 2015–2016 роки визначено державну підтримку осіб, які переміщуються з тимчасово окупованої території України та районів проведення АТО, завданням – надання грошової допомоги таким особам.

Зведена потреба у коштах на виплату грошової допомоги згідно із заявками Департаментів, наданими Мінсоцполітики на виконання пункту 8 Порядку № 505 (щомісяця на 10 та 20 числа) за 2015 рік становила **3318723,8 тис. грн**, за січень – травень 2016 року – **1416105,7 тис. грн**, з них за I квартал 2016 року – 887645,5 тис. гривень.

Середній розмір потреби у коштах на виплату грошової допомоги у 2015 році за розрахунками становив **276560,3 тис. грн на місяць**, за 5 місяців 2016 року – **277771,8 тис. грн** (92 відс. суми, визначеної в потребі). **Найбільше** заявок 2015 року було у березні (315831 тис. грн), у 2016 році – у лютому (315868,1 тис. грн), **найменше** – у травні – 196957,2 тис. грн та 238762,6 тис. грн відповідно, що, як свідчать результати аудиту, у 2015 році пов'язано з відсутністю в уповноважених органах програмного забезпечення для продовження виплат на наступний шестимісячний період (доведено у кінці травня 2016 року).

Вибірковим аналізом змісту заявок Департаментів про потребу у коштах на 2015 рік та січень–травень 2016 року встановлено:

✓ **відображення** Департаментами Одеської, Київської облдержадміністрацій та Луганської **обласної** військово-цивільної адміністрації в окремих заявках **неповних даних** (відсутні дані по окремих адміністративно-територіальних одиницях²⁸, наведено **некоректні дані** про кількість сімей, які отримують допомогу, і **завищено** потребу у коштах);

²⁸ Не узгоджується з пунктом 8 Порядку № 505.

✓ **випадки несвоєчасного призначення грошової допомоги ВПО 60** уповноваженими органами 16 Департаментів, із запізненням, всупереч пункту 8 Порядку № 505, на **один–два і більше місяців**. При цьому такі випадки **набули постійного характеру** в управлінні соціального захисту населення Києво-Святошинської райдержадміністрації Київської області.

Мінсоцполітики на підставі розподілів, в межах показників, визначених помісячним розписом асигнувань та відповідно до сум зведених заявок, наданих у ці періоди: **у 2015 році** – з 15.01.2015 по 18.12.2015 на підставі 71 розподілу²⁹ спрямовано на рахунки розпорядників **3318723,9 тис. грн**; за січень – травень 2016 року (з 11.01.2016 по 23.05.2016) за 20 розподілами – **1416105,7 тис. грн** (з них у I кварталі – 868696,4 тис. гривень).

Спрямування бюджетних асигнувань на рахунки розпорядників бюджетних коштів нижчого рівня здійснювало Мінсоцполітики з дотриманням норм Порядку № 505, розподіли формувалися з урахуванням показників помісячного розпису на першій–третій день після отримання заявок, а отримані розпорядниками суми у повному обсязі перераховані на рахунки уповноважених органів. При цьому у 2015 році Департаментом Луганської обласної військово-цивільної адміністрації у зв'язку із зміною місця розташування (переїзд у кінці січня із м. Сватового до м. Северодонецька) перерахування грошової допомоги на рахунки уповноважених органів, на відміну від інших розпорядників, розпочато 09.02.2015, або більш як через 20 днів після отримання коштів від Мінсоцполітики.

Аналіз стану руху коштів у періоді, що підлягав аудиту, засвідчив випадки **неефективного управління ними уповноваженими органами**. Так, станом 02.03.2015 на їх рахунках залишок коштів загалом становив 149,7 млн грн, або **29,4 відс.** отриманих сум (510 млн грн), при цьому **найнижчий** відсоток **освоєння коштів (51 відс.)** по Департаментах Запорізької облдержадміністрації (17292,4 тис. грн) і Донецької обласної військово-цивільної адміністрації (43410,2 тис. грн), натомість Департаментом соціальної політики виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської держадміністрації) кошти використано у **повному обсязі (99,9 відс.)**.

Станом на 03.03.2016 залишок неосвоєних коштів загалом становив **216 млн грн**, або **35,7 відс.** отриманих сум (605,1 млн грн), проте його обсяг на рахунках уповноважених органів 10 Департаментів перевищував **50 відс.** отриманих сум.

²⁹ Спрямування асигнувань для Департаментів Донецької та Луганської обласних військово-цивільних адміністрацій здійснювалося за окремими розподілами.

**Показники виконання бюджетної програми за КПКВК 2501480
за 2015 рік та I квартал 2016 року**

тис. грн

Період	Заборгованість на початок періоду		Уточнені кошторисні призначення	Спрямовано асигнувань	Касові видатки	Фактичні видатки	Списано в дохід бюджету/ залишок коштів	Заборгованість на кінець періоду	
	дебіт.	кред.						дебіт.	кред.
2015 рік	0	0	3360000	3318723,9	3317607,4	3306482,8	1116,6	464,2	0
I квартал 2016 року	464,2	0	872097,8	868696,4	858365,3	871304,0	10331,1	902,8	13846,5

Як свідчать дані, наведені у таблиці, **уповноваженими органами:**

✓ у 2015 році **призначено грошової допомоги (фактичні видатки)** на загальну суму **3306482,8 тис. грн** (98,4 відс. плану), за I квартал 2016 року – **871304 тис. грн** (99,9 відс.);

✓ **перераховано** на рахунки одержувачів грошової допомоги (**касові видатки**) **3317607,4 тис. грн** (98,7 відс.) і **858365,3 тис. грн** (98,4 відс.), відповідно.

У кінці 2015 року з рахунків **24 розпорядників** в дохід бюджету повернено **1116,6 тис. грн**, понад **80 відс.** яких – з рахунків уповноважених органів **п'яти розпорядників** – Департаментів Донецької, Одеської, Харківської, Київської облдержадміністрацій та Департаменту соціальної політики виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської держадміністрації). Серед причин зазначеного – **неможливість освоєння коштів**, у т.ч. через завищення сум заявок про потребу в коштах, **зазначення** неправильних банківських реквізитів одержувачами грошової допомоги, **припинення виплат** у зв'язку з наявністю житлового приміщення, розташованого у регіонах інших, ніж тимчасово окупована територія України та райони проведення АТО, виявлення переплат.

При цьому **більшість суми (594,9 тис. грн)** повернено з рахунків **семи** уповноважених органів Департаменту Донецької обласної військово-цивільної адміністрації, з яких **236,2 тис. грн** – суми, отримані управлінням праці та соціального захисту населення у м. Дебальцевому у **січні 2015 року**, які не вдалося використати та перерозподілити у зв'язку з тим, що з початку лютого 2015 року ця територія **стала непідконтрольною Україні, її включено** до Переліку № 1085 18.02.2015 згідно з розпорядженням Кабінету Міністрів України № 128-р.

Станом на 01.04.2016 залишок коштів на рахунках уповноважених органів усіх розпорядників бюджетних коштів нижчого рівня становив **10331,1 тис. грн**, його обсяги **коливалися від 7,7 тис. грн** (Департамент Тернопільської облдержадміністрації) до **2022,9 тис. грн** (Департамент Черкаської облдержадміністрації).

Дебіторська заборгованість за КПКВК 2501480 на початок 2016 року становила **464,2 тис. грн** і рахувалася в обліку **шести розпорядників у сумі 420,9 тис. грн** (Департамент Дніпропетровської облдержадміністрації); станом

на **01.04.2016 – 902,8 тис. грн** – семи розпорядників, з яких **412,4 тис. грн** – прострочена заборгованість **п'яти розпорядників**. Основною причиною її виникнення були виявлені та непогашені переплати.

Кредиторська заборгованість на початок 2016 року відсутня, станом на 01.04.2016 становила **13846,5 тис. грн** (21 розпорядник), **70 відс.** якої – поточна, решта – прострочена, що зумовлено непропорційністю розподілу асигнувань, передбачених помісячним розписом на 2016 рік.

Аудитом звітності Мінсоцполітики за КПКВК 2501480 **встановлено заниження фактичних видатків** за 2015 рік на **10,7 млн. грн**, основна сума з яких – Департаментом Кіровоградської облдержадміністрації (за відсутності на початок і кінець 2015 року дебіторської та кредиторської заборгованості розбіжність між касовими та фактичними видатками становила 10660,2 тис. грн). За поясненням Мінсоцполітики, при формуванні зведеної звітності за КПКВК 2501480 використано звітність Департаменту, отриману в електронному вигляді 02.02.2016, а її письмова форма міністерству не подана.

Станом на 01.06.2016 касові видатки становили **1413464,8 тис. грн**, або 99,8 відс. отриманих сум, залишок – **2640,9 тис. гривень**.

Згідно зі звітом про виконання паспорта бюджетної програми у 2015 році показники «**середньомісячна кількість сімей, які потребують** отримання грошової допомоги» (показник затрат) і «**середньомісячна кількість сімей, які отримали** грошову допомогу» (показник продукту) були **однаковими** та становили **224880**, або на **12139 більше** кількості, визначеної у паспорті на 2015 рік, «**середньомісячний розмір грошової допомоги на сім'ю**» (показник ефективності) становив **1229,4 грн**, або на **87,8 грн менше** плану; «**рівень забезпечення грошовою допомогою сімей ВПО**» (показник якості) виконано у **повному обсязі** (100 відс.).

На 2016 рік результативні показники паспорта, порівняно з фактичними даними 2015 року, дещо **зменшено**: показники затрат і продукту на 4851 сім'ю (**220029 сімей**); показник ефективності – на 173,9 грн (1055,5 грн) і лише показник якості заплановано на такому ж рівні (100 відс.).

Аудитом встановлено, що показники звіту про виконання паспорта на 2015 рік визначалися Мінсоцполітики за розрахунками даних зведених заявок про потребу у коштах, наданих Департаментами, що **не відповідає пункту 8** Загальних вимог до визначення результативних показників бюджетних програм, затверджених наказом Мінфіну від 10.12.2010 № 1536 (далі – Загальні вимоги). Це, враховуючи недоліки формування заявок, свідчить про неточність визначених результативних показників та впливає на об'єктивність оцінки виконання цієї бюджетної програми.

Таким чином, незалучення у 2015–2016 роках Мінсоцполітики всупереч вимогам Порядку № 228 розпорядників нижчого рівня – Департаментів – до планування видатків на надання грошової допомоги за КПКВК 2501480, невжиття заходів щодо контролю за формуванням ними заявок про потребу в коштах та застосування різних підходів до розподілу асигнувань призвело до необґрунтованого затвердження кошторисних

призначень одним Департаментом у обсягах понад потребу, іншим – недостатніх для здійснення виплат. Як наслідок, 41,3 млн грн бюджетних призначень залишилося нерозподіленими, що унеможливило їх використання, а 1116,6 тис. грн асигнувань у кінці року повернено до державного бюджету. Результативні показники звіту про виконання паспорта бюджетної програми визначені за розрахунками та без належних обґрунтувань, що є порушенням вимог пункту 8 Загальних вимог, і не дають можливості об'єктивно оцінити ефективність використання бюджетної програми. У звітності Мінсоцполітики за КПКВК 2501480 за 2015 рік фактичні видатки занижено на 10,7 млн грн, основна сума яких Департаментом Кіровоградської облдержадміністрації подана міністерству лише в електронному вигляді.

5. ОЦІНКА СТАНУ ВИКОРИСТАННЯ КОШТІВ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ, ПРИЗНАЧЕНИХ НА НАДАННЯ ЩОМІСЯЧНОЇ АДРЕСНОЇ ДОПОМОГИ ОСОБАМ, ЯКІ ПЕРЕМІЩУЮТЬСЯ З ТИМЧАСОВО ОКУПОВАНОЇ ТЕРИТОРІЇ УКРАЇНИ ТА РАЙОНІВ ПРОВЕДЕННЯ АТО, ДЛЯ ПОКРИТТЯ ВИТРАТ НА ПРОЖИВАННЯ

Як свідчить аудит, на час проведення аудиту у Мінсоцполітики була відсутня достовірна актуальна інформація щодо чисельності ВПО, які перебували на обліку станом на 01.01.2015, 01.01.2016 та 01.04.2016 тощо та членів їх сімей, яким призначено та виплачено грошову допомогу. Можливості Єдиної бази не дозволяють сформулювати звітність на задану дату, а аналіз отриманої на запит Рахункової палати інформації від ДП ІОЦ свідчить про її недостовірність. Зокрема, за даними Єдиної бази, наданими ДП ІОЦ під час попереднього аудиту, чисельність ВПО, які перебували на обліку станом на 01.01.2015 (797926 осіб), на 106070 осіб перевищувала чисельність ВПО за цей період (691856 осіб), надану ДП ІОЦ при проведенні поточного аудиту.

Водночас порівняльним аналізом інформації Департаментів і ДП ІОЦ, яка щотижня подається Мінсоцполітики, встановлено значні розбіжності між однаковими показниками на одну дату. Зокрема, станом на 27.05.2016, за даними Єдиної бази, на обліку перебували **923067 осіб** (739143 сімей), за даними уповноважених органів – **1787019 осіб** (1447762 сім'ї), або майже вдвічі більше; за даними Єдиної бази, отримують грошову допомогу 158076 сімей, або кожна п'ята сім'я, якій призначена допомога, за даними уповноважених органів (797967 сімей).

Довідково. За поясненням начальника управління Черської Л.З., зазначені розбіжності пов'язані з тим, що в даних ДП ІОЦ окремо наведена інформація про 749851 ВПО, у яких закінчився термін дії довідки та які продовжують рахуватися як такі, що перебувають на обліку відповідно до норм Закону № 1706, оскільки довідка є безстроковою, а інформація по 53 районах є неактуальною.

Проте дані ДП ІОЦ, навіть з урахуванням чисельності ВПО, у яких закінчився термін дії довідки, є меншими в цілому на **114101 особу**, або 6,8 відс., порівняно з даними уповноважених органів. При цьому у 21 регіоні відсоток перевищення даних уповноважених органів над даними ДП ІОЦ

коливався від **4,4 відс.** (Донецька область) до **54,7 відс.** (Кіровоградська), а у решти, навпаки, дані уповноважених органів були меншими на **3,6 відс.** – **11,5 відсотка.**

Водночас, за даними ДП ІОЦ, наданими на одноразовий запит Мінсоцполітики щодо обліку осіб, які містяться в Єдиній базі, станом на **20.04.2016** на обліку перебувало **1753133 ВПО**, а за даними уповноважених органів на 21.04.2016 – **1780245 осіб**, або на 27112 осіб більше. При цьому у розрізі регіонів ці розбіжності також значно коливаються як у бік зменшення, так і збільшення.

Разом з тим аналіз заявок Департаментів на 2015 рік і на січень–травень 2016 року засвідчив, що чисельність сімей, яким призначена грошова допомога та заявлено кошти на її виплату у 2015 році, у розрізі місяців коливалася від **186353 сімей** (червень) до **274648 сімей** (квітень); упродовж п'яти місяців 2016 року – від **208819 сімей** (травень) до **229181 сімей** (лютий).

Найменша кількість сімей, яким призначено грошову допомогу, була у Департаменті Тернопільської облдержадміністрації (894 сім'ї у 2015 році та 732 сім'ї у січні – травні 2016 року), найбільша – у Департаменті Донецької обласної військово-цивільної адміністрації (40339 сімей та 52276 сімей) відповідно.

Отже, **чисельність сімей**, на виплату грошової допомоги яким заявлено кошти у травні 2016 року **на 50743 тис. грн перевищувала дані** звітів ДП ІОЦ і була в **3,8 рази меншою** за дані звіту уповноважених органів станом на 26.05.2016 (797967 сімей, яким призначено грошову допомогу). Цей показник можна **вважати найбільш достовірним**, оскільки визначений уповноваженими органами на підставі виплатних відомостей на надання грошової допомоги.

Зазначене свідчить про необхідність пояснення причин розбіжностей даних обліку ВПО (сімей) і стану призначення їм грошової допомоги з різних джерел та їх уточнення, що унеможливило оцінку продуктивності та результативності виконання бюджетної програми. Згідно з поясненнями Мінсоцполітики, наданими під час обговорення проекту Звіту³⁰, уповноважені органи вносять відомості до додатків 1, 2 наростаючим підсумком з початку запровадження, а дані заявки є **актуальними даними щодо чисельності сімей**, які потребують **виплати на поточний момент.**

Довідково. За даними ДП ІОЦ³¹, упродовж жовтня 2014 року – квітня 2016 року знято з обліку 163420 осіб, з них 63001 особа (38,6 відс.) – через вибуття в інший район, 89779 осіб (54,9 відс.) – через непідтвердження фактичного місця проживання. При цьому 80,8 відс. осіб знято з обліку у трьох регіонах: 37,1 відс. (60678 осіб) у Харківській, 28 відс. (45715 осіб) – Запорізькій та 15,7 відс. (25641 осіб) – Донецькій областях.

Як засвідчив аудит, у **2015 році та впродовж I кварталу 2016 року** призначення та виплата грошової допомоги **ВПО** уповноваженими органами здійснювалися в окремих випадках з порушенням норм **Порядку № 505 та окремими організаційними недоліками.** За результатами аудитів уповноважених органів встановлено, що:

³⁰ Лист від 04.07.2016 № 3587/0/10-16/081 на запит Рахункової палати від 16.06.2016 № 07-155.

³¹ Отримані Мінсоцполітики на одноразовий запит.

✓ **п'ятьма із семи перевірених уповноважених органів порушено 10-денний термін, встановлений пунктом 8 Порядку № 505, при призначенні грошової допомоги за 110 особовими справами на один день – чотири місяці.** Зокрема, в Солом'янському управлінні призначення грошової допомоги за **34 із 64 перевірених особових справ** здійснено із затримкою від семи днів до чотирьох місяців; Святошинському – **19 із 80 справ**, на один – 48 днів, Жовтневому управлінні – **36 особовими справами** на два–три дні, відповідно;

✓ **чотирма уповноваженими органами** (Солом'янське, Святошинське, Індустріальне та Київське управління) в окремих випадках грошова допомога призначалася на підставі **неналежно оформлених заяв** (відсутні реквізити банківського рахунку, відомості про місце роботи), **за відсутності повного переліку документів, передбачених пунктом 5 Порядку № 505.** Зокрема, у **справах були відсутні копії** свідоцтва про одруження, довідки про взяття на облік, письмової згоди про виплату грошової допомоги уповноваженому представнику сім'ї;

✓ **чотирма уповноваженими органами** (Солом'янське, Святошинське, Індустріальне та Самарське управління) формування особових справ ВПО здійснювалося з недотриманням Інструкції щодо порядку оформлення і ведення особових справ отримувачів усіх видів соціальної допомоги, затвердженої наказом Мінсоцполітики від 19.09.2006 № 345. Зокрема, особові справи ВПО Святошинським управлінням не прошиті та не пронумеровані, а Індустріальним та Самарським управліннями не пронумеровані;

✓ **Святошинським управлінням призначено грошову допомогу трьом сім'ям ВПО за наявності в особових справах інформації, що свідчить про певні неузгодженості дат переміщення з території АТО.** Зокрема, ВПО П. із сім'єю у складі чотирьох дітей взято на облік з 22.05.2015 (дата переміщення – 30.03.2015) і призначено допомогу у розмірі 2400 грн. Проте, згідно з даними паспорта, заявниця з 08.12.2011 по 20.03.2015 була зареєстрована у с. Гланишів Переяслав-Хмельницького району Київської області, а у м. Маріуполі проживала з 27.03.2015; діти (2009, 2012, 2014) народилися в м. Києві;

✓ **уповноваженими органами не забезпечено належного контролю за перерахуванням коштів грошової допомоги на рахунки, відкриті в установах Ощадбанку** відповідно до п. 5 Порядку № 505, що спричинило перерахування коштів на рахунки, відкриті **в інших банках.** Зокрема, поточний рахунок в Ощадбанку ВПО К., якому призначена грошова допомога Святошинським управлінням, відкрито **29.07.2015**, проте до **14.04.2016**, або впродовж **восьми з половиною місяців**, вона перераховувалася на рахунок в ПАТ «Приватбанк». За відсутності контролю Департаменту Одеської міської ради в лютому 2016 року перерахування грошової допомоги на суму **60,6 тис. грн** здійснено на рахунки, відкриті в 11 інших банках, в березні 2016 року – **17 тис. грн** (шести банках). У квітні 2016 року **111 одержувачів** отримували грошову допомогу через інші банки у Святошинському управлінні; у Солом'янському – **205 одержувачів**;

✓ **установами Ощадбанку не забезпечено своєчасного відкриття рахунків та передачі заяв ВПО з документами до уповноважених органів.** Зокрема, до Солом'янського управління документи ВПО передавалися із затримкою **від одного дня до 3,5 місяця**, до Приморського управління заяви 15 ВПО з документами, подані до Ощадбанку 18.11.2015–19.11.2015, надійшли 17.12.2015;

✓ **чотирма уповноваженими органами (Солом'янське, Святошинське, Жовтневе та Самарське управління) не дотримано Порядок № 505, зокрема, в частині необхідності підтвердження факту працевлаштування працевдатних осіб, яким призначено грошову допомогу, що призвело до переплати грошової допомоги за 11 особовими справами на суму 18 тис. грн (зокрема, Святошинським управлінням за п'ятьма справами на суму 8,4 тис. грн, Самарським управлінням – однією особовою справою – 3,7 тис. гривень).** Так, ВПО С. допомога призначена на період з 03.06.2015 по 02.12.2015 у сумі 442 грн як особі, що працює (до особової справи долучено довідку з місця роботи), проте підтвердження про сплату єдиного соціального внеску в даних ПФУ про цю особу відсутнє.

Таким чином, призначення та виплата грошової допомоги ВПО здійснювалися уповноваженими органами з недотриманням норм Порядку № 505, що призвело до відстрочення призначення і виплати ВПО грошової допомоги на термін до чотирьох місяців та її переплати на суму 18 тис. грн чотирма уповноваженими органами. Це спричинено неналежним станом контролю на всіх етапах прийняття рішень від взяття на облік, призначення грошової допомоги до її виплати.

ВИСНОВКИ

1. У 2015 році на надання щомісячної адресної допомоги внутрішньо переміщеним особам для покриття витрат на проживання використано 3317,6 млн грн коштів державного бюджету за КПКВК 2501480, у I кварталі 2016 року – 858,4 млн гривень. Проте їх використання Мінсоцполітики, як головним розпорядником бюджетних коштів за цією бюджетною програмою, структурними підрозділами з питань соціального захисту населення обласних, Київської міської та районних, районних у м. Києві держадміністрацій, як розпорядниками бюджетних коштів нижчого рівня, та уповноваженими органами здійснювалося в умовах нормативної неврегульованості питань обліку ВПО та в окремих випадках з порушеннями Порядку № 505.

Однією з головних причин цього був недостатній контроль територіальних підрозділів ДМС і уповноважених органів за достовірністю наданих ВПО відомостей про місце їх фактичного проживання до 13.01.2016, а після 13.01.2016 взагалі його відсутність, неналежне проведення уповноваженими органами звірок з ПФУ даних про працевлаштування ВПО, недосконале програмне забезпечення в частині обліку, призначення (перерахунку) грошової допомоги, що призвели у періоді, що підлягав аудиту,

як до переплат, так і до зволікання терміном **до чотирьох місяців** призначення та виплати грошової допомоги.

Зазначене зумовило відсутність у Мінсоцполітики актуальних даних щодо чисельності ВПО, які перебувають на обліку, та їх сімей, яким призначено і виплачено грошову допомогу. Так, станом на 27.05.2016, за даними ДП ІОЦ, із **1673 тис.** ВПО, які перебувають на обліку, є підтвердження фактичного місця перебування щодо **923,1 тис. осіб**; а рештою (**749,9 тис. осіб**) довідку про взяття на облік не поновлено, проте вони продовжують рахуватися як такі, що перебувають на обліку згідно з нормами Закону № 1706, оскільки з 13.01.2016 така довідка є безстроковою. За даними уповноважених органів, чисельність ВПО становить **1787 тис. осіб**.

За даними ДП ІОЦ, у травні 2016 року отримували грошову допомогу **158,1 тис. сімей**, або **кожна п'ята сім'я**, якій призначена допомога за даними уповноважених органів (**798 тис. сімей**). Водночас згідно з помісячними заявками структурних підрозділів з питань соціального захисту населення обласних, Київської міської державних адміністрацій про потребу в коштах на надання грошової допомоги чисельність сімей, для яких заявлено кошти на її виплату в травні 2016 року, становила **208,8 тис. сімей**, що на **50,7 тис.** перевищує дані ДП ІОЦ, і в **3,8 раз** менша за дані уповноважених органів станом на 26.05.2016.

2. Нормативно-правова база, що врегульовує питання надання грошової допомоги ВПО, залишається недосконалою та містить окремі неузгодженості та правові прогалини, що впливають на ефективність використання бюджетних коштів, виділених на цю мету, і своєчасність призначення та виплати грошової допомоги.

2.1. Через несвоєчасне приведення Кабінетом Міністрів України у відповідність із Законами № 1706 та № 888 Порядку № 509, який регулює питання обліку ВПО, та відсутність єдиної державної позиції з цього питання, в окремих регіонах така категорія населення **на півроку** втратила право на отримання грошової допомоги. Так, лише двома уповноваженими органами м. Харкова після 13.01.2016 відмовлено у призначенні грошової допомоги через відсутність відмітки територіальних підрозділів ДМС **700 сім'ям**.

2.2. Порядок № 505 у частині необхідності продовження терміну дії довідки про взяття на облік ВПО для призначення грошової допомоги на наступний період не приведено у відповідність із статтею 4 Закону № 1706, згідно з якою ця довідка є безстроковою.

2.3. Пунктом 3 Порядку № 505 (в ред. від 11.03.2015) грошову допомогу в розмірі прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність, встановлено лише для повнолітніх інвалідів, а для дітей-інвалідів застосовується фіксований розмір, визначений для непрацездатних осіб (пенсіонерів, дітей) у сумі 884 грн, що ставить інвалідів у нерівні умови залежно від віку.

2.4. Набуття грошовою допомогою ознак постійного характеру потребує нормативного визначення її як виду соціальної допомоги і, відповідно,

встановлення залежності розміру та тривалості виплати, зокрема, від рівня доходу сім'ї, як у випадку інших видів соціальної допомоги.

2.5. Надання Порядком № 505 уповноваженому банку функцій щодо отримання документів, необхідних для отримання грошової допомоги, з наступною їх передачею уповноваженому органу без зобов'язання перевірки правильності їх складання і комплектності відстрочує призначення та виплату грошової допомоги. Зокрема, до Солом'янського управління документи ВПО передавалися із затримкою **від одного дня до 3,5 місяця**.

2.6. Встановлення пунктом 9 Порядку № 505 для перерахування уповноваженим банком грошової допомоги на поточні рахунки одержувачів протягом **трьох** банківських днів **замість одного**, як це визначено Порядком виплати, норми якого поширено на виплати ВПО, ставить у нерівні умови одержувачів грошової допомоги та інших видів соціальних виплат.

2.7. Пункт 3 постанови Кабінету Міністрів України від 01.10.2014 № 505 щодо використання коштів загального фонду державного бюджету на надання грошової допомоги у 2015 році приведено у відповідність із Законом № 80 більш як через два місяці з дня набуття ним чинності, а на 2016 рік це питання залишилося неврегульованим. Крім того, назва бюджетної програми за КПКВК 2501480 у 2015–2016 роках не приведена у відповідність із Законом № 1706 щодо визначення поняття ВПО.

3. Мінсоцполітики, як головний розпорядник бюджетних коштів за КПКВК 2501480, у 2015 році та впродовж січня – травня 2016 року не забезпечило належної роботи з бюджетного планування та розподілу асигнувань між розпорядниками бюджетних коштів нижчого рівня, що спричинило внесення численних змін до кошторисів і планів асигнувань. Як наслідок, 41,3 млн грн бюджетних призначень залишилися нерозподіленими, що унеможливило їх використання, а 1,1 млн грн асигнувань повернено у кінці року до державного бюджету.

3.1. Мінсоцполітики та Мінфіном паспорти бюджетної програми за КПКВК 2501480 на 2015–2016 роки затверджені з порушенням термінів, встановлених частиною восьмою статті 20 Бюджетного кодексу України і пунктом 6 Правил складання паспортів бюджетних програм та звітів про їх виконання, затверджених наказом Мінфіну від 29.12.2002 № 1098, що відповідно до частини першої пункту 17 статті 116 Бюджетного кодексу України є порушенням бюджетного законодавства.

3.2. Результативні показники звіту про виконання паспорта бюджетної програми визначені Мінсоцполітики за розрахунками з огляду на показники заявленої помісячної потреби в коштах, що є порушенням вимог пункту 8 Загальних вимог до визначення результативних показників бюджетних програм, затверджених наказом Мінфіну від 10.12.2010 № 1536, і не дають можливості об'єктивно оцінити ефективність виконання бюджетної програми.

3.3. Окремі розпорядники нижчого рівня (департаменти соціального захисту населення Одеської, Київської та Луганської військово-цивільної облдержадміністрацій) в окремих випадках надавали заявки про потребу в

коштах, які містили неповні дані за окремими адміністративно-територіальними одиницями, некоректні дані про одержувачів грошової допомоги та завищені вартісні обсяги.

4. Організаційне забезпечення використання коштів державного бюджету на надання грошової допомоги ВПО у 2015 році та впродовж січня – травня 2016 року через низький рівень координації дій всіх залучених органів та їх структурних підрозділів від Мінсоцполітики до уповноважених органів і територіальних підрозділів ДМС було недосконалим, що негативно вплинуло на дієвість контролю за наданням грошової допомоги та ефективність витрачання бюджетних коштів на цю мету. Мінсоцполітики не узагальнювало відомостей щодо виявлення уповноваженими органами переplat та стану їх погашення за результатами звірок з ПФУ, перевірок фактичного місця проживання ВПО, подвійних особових рахунків, що призвело до перевитрат, з яких 423,1 тис. грн, на дату аудиту, не повернуто до державного бюджету.

4.1. Звіти про облік ВПО та призначення їм грошової допомоги, як встановлено аудитом, складаються уповноваженими органами вручну, а їх дані є завищеними та неактуальними. Цьому сприяє застосована ними методика їх формування наростаючим підсумком на підставі всіх особових справ, починаючи з 01.10.2014, а також сумування кількості призначень (вперше, вдруге тощо), а не актуальної чисельності сімей ВПО, яким призначено грошову допомогу, на звітну дату.

4.2. Департамент соціального захисту населення Кіровоградської облдержадміністрації завищив фактичні видатки за КПКВК 2501480 за 2015 рік на **10,7 млн грн** при поданні Мінсоцполітики звітності в електронному вигляді станом на 02.02.2016, а у письмовій формі взагалі не подавав, що призвело до викривлення зведеної звітності за бюджетною програмою.

4.3. Єдина база вже другий рік працює в тестовому режимі і не введена в промислову експлуатацію, Порядок про неї не затверджено, а вивантажені дані є неповними та некоректними, зокрема:

- через некоректне внесення окремими уповноваженими органами даних до Єдиної бази сформована звітність, зокрема, звіт про кількість облікованих ВПО та членів їх сімей, містить розбіжності щодо чисельності ВПО за категоріями;

- її можливості дозволяють автоматично формувати звіти про чисельність ВПО та призначення їм грошової допомоги лише на поточну, а не на задану дату, тому уповноваженими органами та Мінсоцполітики не використовуються. Натомість на офіційному сайті Мінсоцполітики оприлюднена інформація на підставі звітів уповноважених органів (додатки 1, 2), незважаючи на наявність фактів, що свідчать про їх дублювання (дані щодо обліку та призначення грошової допомоги вносяться наростаючим підсумком з 01.10.2014, включаючи ВПО, які вибули або були зняті з обліку, сім'ї, термін виплати грошової допомоги яким закінчився).

4.4. Інформацію про результати звірки даних ПФУ та ДЦЗ про здійснені перерахунки сум призначеної грошової допомоги Мінсоцполітики не збирає та не узагальнює. Разом з тим уповноважені органи, незважаючи на обсяги вибірок, не здійснювали суцільної звірки інформації, отриманої від ПФУ, а дані ДЦЗ не використовували, що призводило до переplat, для повернення яких достатніх заходів не вживалося.

4.5. Через неналежне формування ДП ІОЦ файлів-запитів до ПФУ та ДЦЗ, а останніми – файлів-відповідей у Святошинському та Київському управліннях встановлено випадки відсутності в цих файлах переліку ВПО, яким призначена допомога, як працюючим. При цьому перевірка індивідуальних відомостей щодо цих осіб підтвердила сплату ними єдиного соціального внеску.

4.6. Мінсоцполітики у договорі про взаємодію з Ощадбанком не встановлено термінів відкриття поточних рахунків одержувачів грошової допомоги, її зарахування на поточні рахунки та повернення уповноваженому органу, що унеможлиблює застосування його умов в частині встановлення відповідальності банку за несвоєчасні операції та може спричинити затримки виплат грошової допомоги ВПО.

4.7. Існує програмне забезпечення недосконале і перебуває в процесі постійного доопрацювання, проте зволікання Мінсоцполітики з наданням відповідних завдань ДП ІОЦ спричинило несвоєчасне призначення грошової допомоги, проведення перерахунків її розмірів і в окремих випадках зумовило переplати або недоплати. Зокрема, відстрочило більш ніж на місяць призначення грошової допомоги на наступний період (доведено 22.05.2015 замість з 24.04.2015), перерахунок розмірів грошової допомоги інвалідам (доведено у квітні та жовтні замість з 17.03.2015 і 01.09.2015 відповідно).

4.8. Встановлена Мінсоцполітики форма заявки про потребу у коштах має рекомендаційний характер та є недосконалою через відсутність у ній даних про залишки коштів на рахунках уповноважених органів на дату її формування, що унеможлиблює здійснення належного контролю за ефективним використанням бюджетних коштів на цю мету.

4.9. Чинний порядок виявлення подвійних виплат є трудомістким, потребує часу і проведення роботи з електронними списками, що надходять з ДП ІОЦ, листування з уповноваженими органами і сприяє виникненню переplат (впродовж 2015 року та I кварталу 2016 року виявлено **1245,9 тис. гривень**). Разом з тим Мінсоцполітики, зобов'язавши Департаменти щомісячно звітувати про проведену роботу з подвійними особовими рахунками, не встановило єдиної форми подання інформації, не узагальнює її та не контролює виконання.

4.10. Рівень контролю за обліком ВПО, призначенням і виплатою їм грошової допомоги залишається низьким і несистемним. Зокрема, обмін інформацією між уповноваженими органами та ДМС у **трьох із семи** уповноважених органів, що підлягали аудиту, був відсутній, а передача інформації уповноваженими органами до ДМС, всупереч пункту 7¹ Порядку № 509, замість норми **щодня**, здійснювалася **один – два рази** на

місяць до 13.01.2016 або взагалі не здійснювалася. Водночас Мінсоцполітики не запитувало від підрозділів ДМС та уповноважених органів інформацію про проведення ними перевірок фактичного місця перебування ВПО.

4.11. Уповноваженими органами не забезпечено належного контролю за перерахуванням коштів грошової допомоги на рахунки, відкриті в установах Ощадбанку відповідно до п. 5 Порядку № 505, що спричинило перерахування коштів на рахунки, відкриті в інших банках. Зокрема, за відсутності контролю Департаменту Одеської міської ради в лютому 2016 року перерахування грошової допомоги на суму **60,6 тис. грн** здійснено на рахунки, відкриті в **11** інших банках, у березні 2016 року – **17 тис. гривень** (у **шести** банках).

4.12. Солом'янським, Святошинським, Жовтневим та Самарським управліннями при наданні грошової допомоги порушено норми Порядку № 505, зокрема, в частині необхідності підтвердження факту працевлаштування працездатних осіб, яким призначено грошову допомогу, що призвело до переплати на суму **18 тис. грн** (**11** особових справ); Солом'янським, Святошинським, Київським та Індустріальним управліннями в окремих випадках грошову допомогу призначено на підставі неналежно оформлених заяв (відсутні реквізити банківського рахунку, відомості про місце роботи) та за відсутності повного переліку документів, передбачених пунктом 5.

5. Не сприяло ефективному використанню бюджетних коштів на надання грошової допомоги недостатнє реагування Кабінетом Міністрів України та Мінсоцполітики на висновки та пропозиції Рахункової палати, а проведені заходи в окремих випадках мали декларативний характер.

5.1. До переліку прав і свобод ВПО, визначених Законом № 1706, не включено право на отримання щомісячної адресної допомоги для покриття витрат на проживання.

5.2. Кабінетом Міністрів України всупереч статям 4, 20 Закону № 1706 більш **як півтора року** не визначено порядку створення, ведення та доступу до відомостей Єдиної бази; всупереч статті 10 Закону № 1706 – обсяги та джерела фінансування Комплексної державної програми щодо підтримки, соціальної адаптації та реінтеграції громадян України, які переселилися з тимчасово окупованої території України та районів проведення антитерористичної операції в інші регіони України, на період до 2017 року, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 16.12.2015 № 1094. Не виконано у I кварталі 2016 року заходи щодо удосконалення надання грошової допомоги інвалідам та особам, які доглядають за ними, передбачені затвердженим розпорядженням Кабінету Міністрів України від 23.11.2015 № 1393-р Планом дій.

5.3. При внесенні змін до Порядку № 505 не враховано пропозиції Рахункової палати щодо встановлення розмірів грошової допомоги всім категоріям одержувачів, зважаючи на показник прожиткового мінімуму, заборону відкриття окремих особових справ для призначення грошової допомоги членам однієї сім'ї, які проживають в одному житловому помешканні та одночасно або через певний проміжок часу звернулися до уповноважених

органів за її призначенням; встановлення умов призначення грошової допомоги військовослужбовцям тощо.

ПРОПОЗИЦІЇ

За результатами аудиту вважаємо за доцільне:

1. Поінформувати Верховну Раду України про результати аудиту ефективності використання коштів державного бюджету, призначених на надання щомісячної адресної допомоги особам, які переміщуються з тимчасово окупованої території України та районів проведення АТО, для покриття витрат на проживання.

2. Відомості у формі рішення Рахункової палати про результати аудиту надіслати Кабінету Міністрів України, рекомендувавши вжити заходів щодо:

- внесення змін до Закону № 1706 у частині включення права ВПО на грошову допомогу до переліку прав і свобод, наданих їм згідно із цим Законом;

- визначення порядку створення, ведення та доступу до відомостей Єдиної інформаційної бази даних про внутрішньо переміщених осіб; обсягів та джерел фінансування Комплексної державної програми щодо підтримки, соціальної адаптації та реінтеграції громадян України, які переселилися з тимчасово окупованої території України та районів проведення антитерористичної операції в інші регіони України, на період до 2017 року;

- виконання Плану дій в частині удосконалення надання грошової допомоги інвалідам та особам, які доглядають за ними;

- приведення норм Порядку № 505 у відповідність із Законом № 1706 у частині скасування вимоги продовження терміну дії довідки про взяття на облік ВПО для призначення грошової допомоги на наступний період; з Порядком виплати щодо встановлення терміну перерахування уповноваженим банком грошової допомоги на поточні рахунки одержувачів протягом одного банківського дня;

- розгляду питання внесення змін до Порядку № 505 в частині встановлення розрахунку розмірів грошової допомоги для всіх категорій одержувачів з огляду на показник прожиткового мінімуму; умов призначення грошової допомоги військовослужбовцям, які перебувають на повному державному утриманні; виключення норм щодо прийняття уповноваженим банком заяви про призначення грошової допомоги разом із пакетом документів;

- внесення змін до Порядку № 509 в частині визначення понять «грошова допомога» та «уповноважений банк»;

- приведення назви бюджетної програми за КПКВК 2501480 у відповідність із Законом № 1706 за визначенням поняття ВПО.

3. Рішення Рахункової палати та Звіт про результати аудиту надіслати Мінсоцполітики, рекомендувавши вжити заходів щодо:

- подання на розгляд Кабінету Міністрів України пропозицій стосовно приведення норм Порядку № 505 у відповідність із Законом № 1706 у частині скасування вимоги продовження терміну дії довідки про взяття на облік ВПО для призначення грошової допомоги на наступний період; Порядком виплати

щодо встановлення терміну перерахування уповноваженим банком грошової допомоги на поточні рахунки одержувачів протягом одного банківського дня;

- подання на розгляд Кабінету Міністрів України пропозицій стосовно удосконалення Порядку № 505 в частині встановлення розрахунку розмірів грошової допомоги для всіх категорій одержувачів, зважаючи на показник прожиткового мінімуму; виключення норм стосовно прийняття уповноваженим банком заяви про призначення грошової допомоги разом із пакетом документів; умов призначення грошової допомоги військовослужбовцям, які перебувають на повному державному утриманні;

- розгляду питання нормативного визначення грошової допомоги як одного з видів соціальної допомоги і, відповідно, встановлення залежності її розміру та тривалості виплати, зокрема, від рівня доходу сім'ї;

- подання на розгляд Кабінету Міністрів України пропозицій стосовно внесення змін до Порядку № 509 в частині визначення понять «грошова допомога» та «уповноважений банк»;

- внесення пропозицій стосовно приведення назви бюджетної програми за КПКВК 2501480 у відповідність із Законом № 1706 за визначенням поняття ВПО;

- забезпечення обґрунтованого планування видатків на цю мету та складання результативних показників виконання паспорта бюджетної програми на підставі актуальних даних;

- складання звітності щодо обліку та стану призначення грошової допомоги на підставі актуальних відомостей на звітну дату;

- контролю за відображенням у звітності розпорядників коштів нижчого рівня в повному обсязі фактичних видатків з виплати грошової допомоги; формування ними достовірних заявок про потребу в коштах на цю мету;

- передбачення у типовій формі заявки про потребу в коштах внесення даних про залишки коштів на рахунках уповноважених органів; встановлення типової форми подання інформації про роботу з подвійними особовими рахунками;

- проведення узагальнення на рівні країни звітності про результати звірок уповноважених органів з даними ПФУ, виявлення переплат за подвійними особовими рахунками і з інших причин та здійснення контролю за їх погашенням;

- введення в промислову експлуатацію Єдиної бази та удосконалення програмного забезпечення з призначення та виплати грошової допомоги;

- з'ясування розбіжностей в даних обліку ВПО (сімей) та стану призначення їм грошової допомоги з різних джерел і забезпечення висвітлення на сайті міністерства актуальної інформації з цього питання;

- удосконалення системи внутрішнього контролю на всіх рівнях за обліком, призначенням (виплатою) грошової допомоги ВПО;

- усунення виявлених порушень і недоліків та подальшого їх запобігання.